

*Ü*LELIPUUNE
ÜHTNE
SPORDI-
KLASSIFIKATSIOON

PK
"Pedagoogiline
Kirjandus"
1947

~~_____~~
#119

ÜLELIIDULINE
ÜHTNE SPORDIKLASSIFIKATSIOON

A-16658

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU juures asuv
KEHAKULTUURI ja SPORDIKOMITEE

ÜLELIIDULINE
ÜHTNE
SPORDI-
KLASSIFIKATSIOON

RK

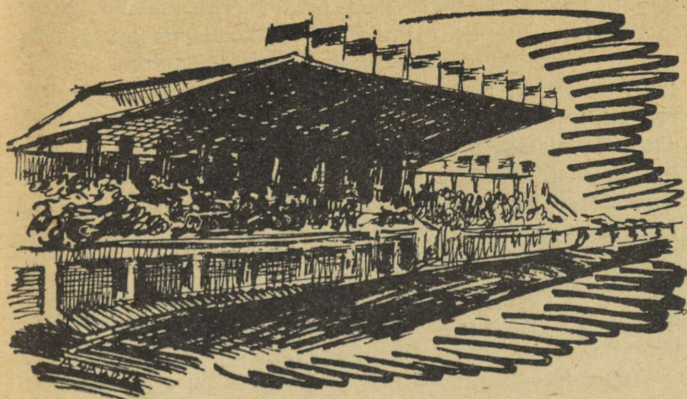
«PEDAGOOGILINE KIRJANDUS»

TALLINN

1947

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

EESSÕNA

Käesolevas brošüüris on koondatult avaldatud kõik vajalikemad materjalid uue üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni kohta, mille NSV Lõidu Ministrite Nõukogu juures asuv Üleliiduline Kehakultuuri- ja Spordikomitee pani kehtima oma käskkirjaga nr. 132 — 22. II 1947. Uus spordiklassifikatsiooni juhend kehtib 1. aprillist 1947. a. alates kuni 31. detsembrini 1950. a.

Vaatleme kõigepealt, missuguseid olulisi muudatusi on, võrreldes varemkehtinutega, toonud uus spordiklassifikatsiooni juhend.

Eeskätt on muudetud spordijärke. Kui varem kehtisid üleliiduline, I, II ja III spordijärk, siis nüüd on juurde asutatud noorte spordijärk ja üleliiduline spordijärk on asetatud normide ja nõuetega, mille täitmine on vajalik meistersportlase nimetuse saamiseks. Sisuliselt on juurde tulnud üks, nimelt noorte spordijärk.

Noorte spordijärk kui algjärk on määratud 15—17 a. vanustele noortele. Oma normide ja nõudmiste tasemelt on noorte spordijärk tegelikult väga ulatuslik, kusjuures selle

spordijärgu saavutamist pole tehtud eriti raskeks. Noorte spordijärgu suureks eesmärgiks on kooliõpilaste ja teiste noorte võimalikult ulatuslikum kaasatõmbamine kehakultuuri ja spordi regulaarsele harrastamisele, kusjuures noored peavad peale mitmekülgse ettevalmistuse OVTK alal ühtlasi püüdma saavutada teatavaid tippmarke üksikuil spordialadel. Seejuures pole noorte spordijärgu saavutamine noortele siiski mitte seatud piiriks. Hoolimata vanusest võib noor sooritada ka ükskõik missuguse järgmise spordijärgu norme ja nõudeid, kui tal aga piisab selleks võimeid. Need sportlased, kes on juba saanud 17-aastaseks, võivad liikumist järkude redelil alustada ainult III spordijärgust peale.

Nagu eespool on öeldud, likvideerib uus spordiklassifikatsioon varemkehtinud üleliidulise spordijärgu, mis oli oma normide tasemelt vahepealseks I järgu ja meistersportlase nimetuse vahel. Uues juhendis on kindlaks määratud nõuded ja tehnilised normid, mille täitmine on vajalik NSV Liidu meistersportlase nimetuse saamiseks. Nende normide ja nõuete täitmine ei tähenda aga veel, et sportlane saab automaatselt meistersportlaseks. Ta peab lisaks sooritama VTK kompleksi II astme normid ja olema tegev ühiskondlikus, organisatsioonilises või pedagoogilises kehakultuuritöös. Tegelikult uus juhend laiendab meistersportlaseks saamise võimalusi.

Nõukogude sportlane peab olema kehaliselt mitmekülgset arenenud inimene, kellele sport pole siiski omaette eesmärgiks, vaid ettevalmistuseks produktiivseks tööks ja kodumaa kaitsmiseks. Seepärast on üheks väga tähtsaks nõudeks ükskõik missuguse spordijärgu saavutamiseks, et sportlane peab täitma ka VTK kompleksi vastava astme normid.

Kuni 16-aastasile (incl.) noortele võib anda ükskõik missuguse spordijärgu tingimusel, et oleks sooritatud OVTK märk. Pärast siirdumist kõrgemasse vanusekategoriasse antakse noortele aastane tähtaeg VTK kompleksi normide sooritamiseks vastavalt omandatud spordijärgule. On nõutav, et III ja II spordijärgu saavutamiseks peab olema VTK kompleksi I astme ja I spordijärgu jaoks kompleksi II astme märk. Seda peavad kõik kehakultuuriorganisatsioonid ja sportlased ise rangelt meeles pidama. VTK kompleksi märgi

sooritamise nõue on niivõrd kategooriline, et isegi neilt, kes varem olid saanud järgusportlase nimetuse ilma VTK kompleksi märki omamata, on nimetus ära võetud, kui sportlane ei täitnud uueks tähtajaks VTK kompleksi vastava astme norme.

Uue juhendi kohaselt saab iga järgusportlane vastavalt spordijärgule rinnalkantava märgi. Märke annavad välja kehakultuuri- ja spordikomiteed vastavate käskkirjade põhjal.

Koos märgiga saab järgusportlane klassifikatsioonipileti vormis, mis on ühtne kogu Nõukogude Liidus. Piletile kantakse edaspidi kõik resultaadid, mida sportlane võistlustel saavutab kas oma spordijärgu säilitamiseks või üleviimiseks kõrgemasse spordijärku. Iga järgmist järku võib saada tingimusel, et oleks sooritatud eelmine spordijärk. Erandiks on muidugi, et üle 17-aastasil ei pea kohustuslikult olema enne III järgu saavutamist noorte spordimärki, kui nad pole seda varem saanud.

Suur põhimõtteline tähtsus on sellel, uue juhendiga kehtima pandud korral, et kui mõnes suhtes pole tehtud erandit, tulevad sportlasel arvesse kõik tagajärjed, sõltumata sellest, missuguseil ametlikel võistlusil need olid saavutatud. See tähendab, et esimese järgu ja isegi meistersportlase norme saab täita ka kehakultuurikollektiivi võistlusil, kui aga võistlusi juhivad vastava spordiala kohtunikekogu liikmed, kes kannavad võistluste eest vastutust. See asjaolu nõuab muidugi, et võistluste korraldamise tase peab olema kõrge ja et rangelt peetaks kinni kehitatud juhendeist.

Uues spordiklassifikatsiooni juhendis on ette nähtud kõigi spordialade kohta ühtne kord spordijärgu säilitamiseks. Et säilitada saavutatud spordijärku, peab sportlane üks kord aastas kordama vastavale järgule ettenähtud norme või nõudeid. Kui sportlane pole kahe aasta jooksul täitnud järgu säilitamiseks vajalikke norme või nõudeid, arvatakse ta ühe järgu võrra madalamasse spordijärku.

Linnade ja maakondade kehakultuuri- ja spordikomiteed peavad järgusportlaste nimekirju iga spordiala kohta eraldi. Seejuures määravad kehakultuuri- ja spordikomiteede spordialade sektioonid iga aasta kindlaks järgusportlaste pare-

musjärjestuse vastavalt aasta (hooaja) jooksul saavutatud tulemustele. Väga lihtne on see muidugi neil aladel, kus resultaate mõõdetakse sentimeetrite, sekundite või punktidega. Kuid paremusjärjestus tehakse kindlaks ka teistel spordialadel. Näiteks poksis seatakse kolmanda spordijärgu poksijate nimetuse etteotsa see, kellel vastaval aastal on oma järgus kõige rohkem võite. Niiugune nimekirjade avaldamine on omakordseks ergutuseks paremate resultaatide või rohkema arvu võitude saavutamiseks.

Spordiklassifikatsiooni kui väga tähtsa ürituse edu sõltub suurel määral õigest arvelduse korrast, alates kehakultuurikollektiividest ja lõpetades Vabariikliku Kehakultuurija Spordikomiteega. Täpsuse ja korra puudumine arvelduses võib spordiklassifikatsiooni väga suuresti diskrediteerida. Kaotada peetud võistluste resultaatide protokollid, mitte õigel ajal täita sportlase klassifikatsioonipiletit või seda mitte õigel ajal esitada spordijärgu andmiseks sportlasele tähendab kaotada sportlase usaldust ja järelikult vähendada või koguni kaotada ta indu võistlusist ja treeninguist osavõtuks. Ja vastupidi: täpne arveldus ja sportlaste kõrgemasse spordijärkudesse edutamise õigeaegne vormistamine on suureks ja tähtsaks ergutuseks visale tööle spordimeistrite tööstamiseks.

Spordialad on uues juhendis jagatud kahte gruppi. Esimesse kuuluvad need spordialad, kus resultaatid määratakse aja, pikkuse või kaalu mõõtühikute, samuti punktide (võimlemine, vettehüpped jne.) järgi. Teise gruppi kuuluvad spordialad, kus resultaate määratakse võitudega teiste sportlaste üle.

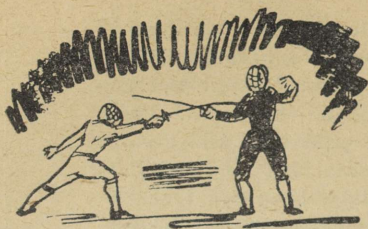
Esimesse gruppi kuuluvate spordialade kohta on kindlaks määratud järgunormid, mida on, võrreldes varem kehtinud normidega, veidi muudetud. Teise grupi spordialade kohta on kehtestatud järgunõuded. Sportlase klassifitseerimise põhinäitajaks ühes või teises spordijärgus on sportlase poolt aasta (hooaja) jooksul saavutatud võitude hindamine. Kõrgemasse spordijärku pääsemiseks peab sportlasel olema tavaliselt 2—3 võitu kõrgema järgu sportlaste üle. Järgu säilitamiseks piisab tal aasta jooksul ühest võidust oma järgu sportlase üle. Kaotus madalama järgu sportlasele ei põhjusta sportlase järgu alandamist.

Klassifitseerimise meetodil võitude järgi on rida tähtsaid paremusi. Eeskätt õhutab see osa võtma suuremast hulgast võistlustest. Teiseks võimaldab see sportlasil klassifitseeruda ükskõik kui suure ulatusega võistlusil. Näiteks kui linna, seltsi või ka kehakultuurikollektiivi poksivõistlustest võttis osa I järgu poksijaid, tulevad kõigil neil, kes neid poksijaid võitsid, kõik võidud arvesse spordiklassifikatsiooni saamiseks. Kolmandaks võimaldab see spordikaadrite juurdekasvu kohapeal.

Osal spordialadel, nagu suusatamine, rattasõit jne., tarvatakse resultaate hindamiseks segameetodit, kus ühtaegu võivad arvesse tulla nii tehnilised tulemused kui ka võidud teiste sportlaste üle.

Need on üldjoontes tähtsaimad põhimõtted, mis on pandud kehtima uues üleliidulises ühtses spordiklassifikatsioonis.

Et uus spordiklassifikatsiooni juhend on kehtiv kuni 31. detsembrini 1950. a., on käesolev brošüür igale kehakultuurilasele väga tähtsaks raamatuks pikemaks ajaks.

**NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU JUURES ASUVA
ÜLELIIDULISE KEHAKULTUURI- JA SPORDIKOMITEE**

K Ä S K K I R I nr. 132

22. veebruarist 1947. a.

**Üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni ja spordialade
järgunormide juhendi kinnitamise kohta**

Eesmärgiga, parandada tööd nõukogude sportlaste spordiklassifikatsiooni alal, mis on tähtsaks vahendiks uute spordikaadrite hoogsamaks võrsumiseks ja sporditehniliste saavutuste tõusuks kõigil meil harrastatavail spordialadel,

k ä s i n:

1. Kinnitada Üleliidulise Komitee Õppespordivalitsuse poolt esitatud üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni juhendi (lisatud).

2. Kinnitada järgunormid ja -nõuded kõigil neil spordialadel, mis on võetud üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni juhendisse (lisatud).

3. Kinnitada esitatud projekti klassifikatsioonipileti ja arvelduse vormi kohta (lisatud).

4. Kinnitatud üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni juhendi panna koos järgunormide ja -nõuetega kehtima arvates 1. aprillist 1947. a.

5. 1. aprillist 1947. a. arvates tühistada Üleliidulise Komitee poolt 1943. aastal väljaantud üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni juhendi.

6. Üleminekuks uuele spordiklassifikatsioonile kinnitada järgmise korra:

a) 1943. a. spordiklassifikatsiooni alusel sportlaste poolt kuni 31. märtsini 1947. a. omandatud järgud lugeda kehtivaiks ja anda neile sportlastele välja vastavad klassifikatsioonipiletid;

b) need sportlased, kes 1. aprilliks 1947. a. pole kogu ulatuses sooritanud norme 1943. a. spordiklassifikatsiooni alusel, jätkavad normide sooritamist vastavalt uue spordiklassifikatsiooni normidele ja nõudeile;

c) kui kuni 31. märtsini 1947. a. saavutatud resultaadid vastavad uue spordiklassifikatsiooni nõudeile, lugeda need klassifikatsiooniresultaatideks;

d) sportlaste staaži võistkondade koosseisus spordimängude alal arvestada 1. jaanuarist 1946. a.;

e) sportlaste poolt 1946. aastal ja 1947. a. I kvartalis saavutatud üleliidulise järgu resultaadid lugeda normatiivideks meistersportlase nimetuse saamiseks, kui need ainult vastavad esitatud nõudeile.

7. Pidada täiesti lubamatuks seda, et mõned kehakultuuri- ja spordikomiteed on andnud järgusportlaste nimetuse neile, kes pole sooritanud VTK kompleksi norme, kuigi seda nõuab spordiklassifikatsiooni juhend.

8. Järgusportlase nimetuse andmisel tuleb kehakultuuri- ja spordikomiteedel kindlasti nõuda VTK kompleksi normide sooritamist, nii nagu see on ette nähtud üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni juhendis.

Tühistada kehakultuuri- ja spordikomiteede käskkirjad järgusportlase nimetuse andmise kohta neile sportlastele, kes pole sooritanud VTK kompleksi vastava astme norme.

9. Kehakultuuri- ja spordikomiteedel tuleb tagada töö täpset korraldamist järgusportlaste nimetuse andmisel ja sportlaste vastavate dokumentide vormistamisel. Samuti tuleb pidada arveldust täpses vastavuses nende nõuetega, mis on esitatud spordiklassifikatsiooni juhendis. Klassifikatsioonipiletite kätteandmine peab eranditult toimuma kehakultuurlaste kokkutulekuil.

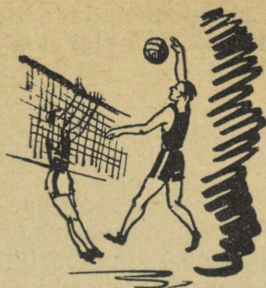
10. Kehakultuuri- ja spordikomiteed ja spordiseltside nõukogud peavad võtma tarvitusele kõik abinõud üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni juhendi laiaulatuslikuks tutvustamiseks juhtivaile töötajaile, pedagoogidele, instruktoreile, treenereile ja kehakultuurlaste hulkadele. Järgunormid ja -nõuded kõigil spordialadel pandagu eri vitriinides välja kõigis spordiehitustes.

11. Kehakultuuri- ja spordivarustuskeskusel (sm. Mass) valmistada 1. märtsiks 1947. a. laialisaatmiseks kohtadele 300 000 klassifikatsioonipiletit, 600 000 arvelduskaarti ja 50 000 arvelduslehte.

12. Ühtset kuju klassifikatsioonipiletite väljaandmist alustada kõikjal, arvates 15. aprillist 1947. a.

N. ROMANOV,

NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva
Üleliidulise Kehakultuuri- ja Spordikomitee
esimees

ÜLELIIDULISE ÜHTSE SPORDIKLASSIFIKATSIOONI JUHEND

Kinnitan.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva
Üleliidulise Kehakultuuri- ja Spordikomitee
esimees N. ROMANOV.

22. veebruaril 1947. a.

Eesmärk ja ülesanded

1. Üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni eesmärgiks on:

- a) panna kehtima ühtsed põhimõtted spordijärkude ja järgusportlaste nimetuse andmisel NSV Liidu sportlastele;
- b) ergutada sportlase süstemaatilist sportlikku täiustamist;
- c) organiseerida kvalifitseeritud sportlaste arveldust;
- d) parandada õppesportitöö kvaliteeti ja kasvatada uusi noorte spordikaadreid;

e) hoogustada sportlaste mitmekülgset kehalist ettevalmistust kompleksi „Valmis tööks ja NSV Liidu kaitseks“ alusel.

Meistersportlase nimetus

2. Meistersportlase nimetusi jagab NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuv Üleliiduline Kehakultuuri- ja Spordikomitee liiduvabariikide ja Moskva ning Leningradi kehakultuuri- ja spordikomiteede taotlusel ja Üleliidulise Komitee kaadrite valitsuse esitamisel.

3. Meistersportlase nimetuse saamiseks tuleb Üleliidulisele Kehakultuuri- ja Spordikomiteele esitada järgmised dokumendid:

a) algse kehakultuuriorganisatsiooni taotlus ja sportlase kohta koostatud iseloomustus;

b) Üleliidulise Komitee poolt kinnitatud kujul täidetud ankeetleht kahe ülesvõttega;

c) sportlik autobiograafia;

d) vastava kehakultuuri- ja spordikomitee taotlus.

4. Meistersportlase nimetus on eluaegne ja see antakse NSV Liidu kodanikest sportlastele, kes:

a) on püstitanud mingisugusel spordialal uue üleliidulise rekordi või kes on tulnud NSV Liidu tšempioniks või kes on täitnud ühe spordiala mitmel distantsil või alal selle nimetuse saamiseks vajalikud nõuded või kes on kolm korda 1—5 aasta jooksul täitnud selle nimetuse saamiseks vajalikud normid;

b) on täielikult sooritanud VTK kompleksi II astme normid ja saanud vastava märgi;

c) on kehakultuurikollektiivis, spordiseltsis või kehakultuuri- ja spordikomitee spordiseksioonis tegev ühiskondlikus, pedagoogilises või organisatsioonilises töös.

Erandina võib meistersportlase nimetuse anda neile sportlastele, kes on varem näidanud väljapaistvaid spordirezultaatte, kuid kes ei saa VTK kompleksi II astme norme sooritada tervislikel põhjusil.

5. Meistersportlase nimetus antakse NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Üleliidulise Kehakultuuri- ja Spordikomitee käskkirjaga.

6. NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuv Uleliiduline Kehakultuuri- ja Spordikomitee annab meistersportlasele vastava tõendi ja kindlaksmääratud kujul rinnamärgi, mida kantakse igapäevasel ülikonnal.

7. Tõendi ja rinnamärgi annab sportlasele kätte kas Uleliidulise Komitee üks juhtivaist töötajaist või Komitee ülesandel sportlase elukohas tegutseva kehakultuuri- ja spordikomitee esimees.

8. NSV Liidu kehakultuurlase või kodaniku nime häbisitava teo eest võib NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuv Uleliiduline Kehakultuuri- ja Spordikomitee sportlaselt meistersportlase nimetuse ära võtta.

9. Meistersportlane, kes kahe aasta jooksul pole täitnud tema nimetust tõendavaid norme või nõudeid, tohib ametlikel võistlustel esineda ainult selles järgus, millele tema spordinäitajad vastavad võistluste momendil.

Spordijärgud

10. Moodustatakse järgmised spordijärgud:

esimene järk,
teine järk,
kolmas järk ja
noorte järk.

Eraldi normid ja nõuded määratakse meistersportlase nimetuse saamiseks, kusjuures need ületavad esimese järgu normid ja nõuded.

11. Spordijärku võib anda vähemalt 15-aastasele sportlasele, kes on mõne kehakultuuriorganisatsiooni liige ja kes on sooritanud vastava järgu normid või kes on täitnud selles järgus ettenähtud nõuded.

Noortele antakse üldaluseil spordijärgud kõigil spordialadel, milles resultaate fikseeritakse aja-, pikkusmõõduga või punktides, ja aladel, millel noori lubatakse võistelda kehtivate võistlusmääruste järgi.

12. Noorte spordijärk antakse mitte üle 17-aastastele sportlastele neil spordialadel, millel neid lubatakse võistelda vastavate võistlusmääruste alusel.

Võistlustel võimlemises, akrobaatikas ja vettehüppeis võib noortele määrata eraldi klassifikatsioonikava.

Kergejõustikuvõistlustel heiteis määratakse 15—16-aastastele noortele seoses heiteriistade vähema kaaluga eraldi normid.

13. Järgunormid ja -nõuded kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuv Üleliiduline Kehakultuuri- ja Spordikomitee iga nelja aasta kohta.

Kohalikel kehakultuuri- ja spordikomiteedel või kehakultuuriorganisatsioonidel on keelatud moodustada lisajärke või -nimetusi või muuta järgunorme või -nõudeid.

14. Spordijärke antakse neil spordialadel, milles on ühtsed üleliidulised võistlusmäärused.

15. Igal üksikjuhul Üleliiduliselt Kehakultuuri- ja Spordikomiteelt luba saades võib sisse seada sportlaste klassifikatsiooni rahvuslikel spordialadel, kui neil aladel on vastava liiduvabariigi kehakultuuri- ja spordikomitee poolt kinnitatud võistlusmäärused.

Rahvuslikel spordialadel töötab järgunormid ja -nõuded välja vastav kehakultuuri- ja spordikomitee, esitades need kinnitamiseks Üleliidulisele Kehakultuuri- ja Spordikomiteele. Need normid ja nõuded on kehtivad ainult vastava liiduvabariigi piirides.

16. Liiduvabariikide või Moskva ja Leningradi kehakultuuri- ja spordikomiteede ettepanekul annab Üleliiduline Kehakultuuri- ja Spordikomitee sportlastele esimese spordijärgu järgmistel spordialadel: 1) jalgpall, 2) jääpall (-hoki), 3) korvpall, 4) võrkpall, 5) rugby, 6) väravapall, 7) tennis, 8) vehklemine, 9) käsitsivõitlus, 10) poks, 11) kreeka-rooma maadlus, 12) ameerika vabamaadlus, 13) „sambo“ vabamaadlus, 14) iluuisutamine, 15) alpinism, 16) vettehüpped, 17) ratsasõit, 18) vee-mootorsport ja 19) veepall.

Vastavad komiteed esitavad Üleliidulisele Kehakultuuri- ja Spordikomiteele võistluste protokollri ära kirja, millele on alla kirjutanud peakohtunik, ja arvelduskaardi, millele on täitnud sportlane ja millele on tõestanud komitee.

Sportlane, kellele on antud esimene järk, saab klassifikatsioonipileti ja märgi. Märki kantakse igapäevasel ülikonnal.

Üleliidulise Kehakultuuri- ja Spordikomitee korraldusel võib õiguse esimese spordijärgu andmiseks loeteldud spordialadel usaldada liiduvabariikide kehakultuuri- ja spordikomiteedele.

17. Vastavate linnade, oblastite ja kraide (ANSV) kehakultuuri- ja spordikomiteede poolt esitatud dokumentide põhjal annavad liiduvabariikide või Moskva ja Leningradi kehakultuuri- ja spordikomiteed sportlastele esimese spordijärgu järgmistel spordialadel: 1) kergetõusmik, 2) suusatamine, 3) jalgrattasport, 4) kiiruisutamine, 5) tõstesport, 6) laskesport, 7) tuvilaskmine, 8) kurnimäng, 9) võimlemine, 10) akrobaatika, 11) sõudmine, 12) ujumine, 13) mootorrattasport ja 14) spinning.

Klassifikatsioonipiletid ja rinnamärgid annavad vastavad kehakultuuri- ja spordikomiteed sportlastele kätte kas vahetult või saadavad need koos väljavõttega käskkirjast väljajagamiseks neile kehakultuuri- ja spordikomiteedele, kes esitasid dokumendid vastavate sportlaste kohta.

18. Punktis 16 loeteldud aladel omistavad teise spordijärgu liiduvabariikide (ja nendega võrdsed) kehakultuuri- ja spordikomiteed. Uhtset kuju klassifikatsioonipiletid ja rinnamärgid jagavad välja komiteed punktis 17 näidatud korras.

Punktis 17 loeteldud spordialadel omavad õigust teise spordijärgu andmiseks sportlastele vabariikliku alluvusega linnade, samuti oblastite, kraide ja ANSV-de kehakultuuri- ja spordikomiteed. Selle õiguse annab neile oma eri otsusega vastava liiduvabariigi kehakultuuri- ja spordikomitee. Ärakirjad otsustest spordijärgu andmise kohta saadavad komiteed vastavasse kõrgemasse kehakultuuri- ja spordikomiteesse. Tõendite ja rinnamärkide väljaandmine toimub samas korras.

19. Kolmanda ja noorte spordijärgu annavad vastavate liiduvabariikide kehakultuuri- ja spordikomiteede loal

kraide, ANSV-de, oblastite ja linnade kehakultuuri- ja spordikomiteed.

20. Spordijärk antakse sportlastele tingimusel, et nad on sooritanud VTK kompleksi kõik normid. Noorte, kolmanda ja teise spordijärgu saamiseks peavad olema sooritatud VTK kompleksi esimese ja esimese ja meistersportlase spordijärgu saamiseks kompleksi teise astme normid.

Kuni 16-aastastele (incl.) noortele võib anda igasuguse spordijärgu, kui neil on sooritatud OVTK märk. Pärast siirdumist kõrgemasse vanusekategoriasse antakse neile aastane tähtaeg VTK normide sooritamiseks vastavalt nende spordijärgule.

21. Spordijärk antakse ainult ametlikel võistlustel näidatud resultaate põhjal. Tehnilised resultaadid peavad olema kinnitatud selle linna kehakultuuri- ja spordikomitee poolt, kus võistlused peeti.

Võistluste kohtunikekogud kannavad võistlejate resultaadid nende klassifikatsioonipiletile või annavad välja vastava tõendi (vt. lisa 1).

22. 1. aprillist 1947. a. kuni 31. detsembrini 1950. a. on kehtivad need järgunormid ja -nõuded, mis kinnitati alates 1. aprillist 1947. a.

23. Sportlased, kes kahe kalendriaasta jooksul ei tõesta oma järguklassifikatsiooni, arvatakse ühe järgu võrra madalamasse järku.

Noorte ja kolmanda järgu sportlased, kes kahe aasta jooksul ei tõesta oma järkukuuluvust (ka noored, kes on saanud 17-aastaseks), langevad üldse välja järguklassifikatsioonist.

24. Kolme kalendriaasta jooksul võistlustest mitteosavõtnud sportlased langevad välja järguklassifikatsioonist.

Kui mainitud sportlased soovivad uuesti osa võtta võistlustest, arvatakse nad üheks aastaks tingimusi sellest ühe järgu võrra madalamasse järku, kust nad välja langesid.

Viimisel madalamasse järku ei võeta sportlaselt tagasi talle väljaantud rinnamärki.

Klassifikatsioonipiletite ja märkide väljaandmine ja arvelduskaartide hoidmine

25. Uheaegselt spordijärgu andmisega täidetakse sportlase kohta arvelduskaart (vt. lisa 2.), mis hoitakse alal selle komitee asjaajamise juures, missugune andis välja spordijärgu. Sellele kaardile kantakse kõik andmed sportlase siirdumise kohta ühest järgust teise. Samasugune kaart täidetakse ka selle sportlase kohta, kes on täitnud meistersportlase järgunormid ja -nõuded, kui niisugust kaarti tema kohta pole juba varem täidetud.

26. Teise, esimese ja meistersportlase järgu sportlaste arvelduskaartide ära kirjad säilitatakse vastavate linnade kehakultuuri- ja spordikomiteedes.

Sportlase viimisel ühest järgust teise ei täideta tema kohta uut arvelduskaarti.

Kehakultuuri- ja spordikomiteedes peetakse raamatut, kuhu kantakse andmed järgunormid sooritanud sportlaste kohta (vt. lisa 3).

27. Järgusportlastele antakse välja ühtset kuju klassifikatsioonipiletid, mille on kinnitanud NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuv Uleliiduline Kehakultuuri- ja Spordikomitee. Klassifikatsioonikaarte annavad välja need kehakultuuri- ja spordikomiteed, missugustel on õigus anda teatavat spordijärku.

28. Klassifikatsioonipileti registreerib kehakultuurikollektiiv (kehakultuuriorganisatsioon, spordiselts), mille liikmeks on vastav sportlane. Ilma selleta pole pilet kehtiv. Klassifikatsioonipiletid antakse välja kindlaksmääratud vormis nimekirjade järgi (vt. lisa 4).

29. Klassifikatsioonipilet on ühtlasi tõendiks sportlase osavõtu kohta võistlustest selle algkollektiivi (organisatsiooni, spordiseltsi) nimel, mille liikmeks ta on, ja esitatakse vastavate võistluste kohtunikekogule.

30. Uheaegselt klassifikatsioonipileti väljaandmisega antakse sportlasele vastava spordijärgu rinnamärk. Sportlase viimisel kõrgemasse järku antakse talle uus vastav rinnamärk.

31. Järgusportlaste märke valmistab Uleliiduline Kehakultuuri- ja Spordikomitee, saates neid avansina vabariiklikele ja neile võrdseile kehakultuuri- ja spordikomiteedele, missuguseile on antud õigus anda üht või teist spordijärku.

32. Spordimängudes, maadluses, poksis, vehklemises ja tennisel kantakse klassifikatsioonipiletile kõigi nende võistluste resultaadid, millest järgusportlane osa võttis, kusjuures resultaadid kinnitab oma allkirjaga vastavate võistluste pea- või vanemkohtunik. Ulejäänud spordialadel kantakse piletile ainult need resultaadid, mis on vajalikud sportlasele spordijärgu andmiseks.

33. Klassifikatsioonipiletite blankette (formulaare) hoitakse kehakultuuri- ja spordikomiteedes kui dokumente, mille kohta peetakse ranget aruandlust. Piletite väljaandmist fikseeritakse aktidega.

Uusi rinnamärke saadab Uleliiduline Kehakultuuri- ja Spordikomitee välja alles pärast seda, kui ta on saanud vastavad aruandedokumentid varem väljasaadetud märkide kohta.

Rinnamärgid antakse välja kindlaksmääratud vormis nimekirjade järgi (vt. lisa 5).

34. Järgusportlased esinevad võistlustel ainult selle kehakultuurikollektiivi (spordiseltsi, kehakultuuriorganisatsiooni) nimel, missugune on märgitud sportlase klassifikatsioonikaardile.

Elu-, töö- või õppekoha muutmisel võib järgusportlase uude kehakultuurikollektiivi vastu võtta alles pärast seda, kui ta on maha kantud endise kollektiivi arvelduselt. Selle märgib klassifikatsioonipiletile vastav kehakultuuri- ja spordikomitee. Asumisel ühest linnast teise antakse sportlasele kätte tema klassifikatsioonipilet.

Kui uues elukohas või ettevõttes pole kehakultuurikollektiivi või kui sealses kehakultuurikollektiivis ei harrastata seda spordiala, mida harrastab vastav sportlane, võib ta oma kollektiivi nõukogu (kehakultuuriorganisatsiooni juhatuse) nõusolekul ja vastava kehakultuuri- ja spordikomitee loal olla ajutiselt arvel teises kollektiivis (spordiseltsis).

35. Klassifikatsioonipileti kaotamise puhul esitab sportlane koos oma kollektiivi vahekirjaga avalduse sellele kehakultuuri- ja spordikomiteele, kus ta pilet on registree-ritud. Pärast seda antakse talle välja ajutine tõend 6-kuise kehtivusega.

36. Kaotatud rinnamärgi asemele uut ei anta.

Klassifikatsiooninimistud

37. Kehakultuuri- ja spordikomiteed, missuguseil on õigus kinnitada üht või teist spordijärku, koostavad klassifikatsiooninimistud (vt. lisa 6). Nimistuid koostatakse kaks korda aastas: 1. maiks talispordialadel ja 1. jaanuariks ülejäänud spordialadel (möödunud spordihooaja või aasta kohta).

38. Klassifikatsiooninimistud koostatakse igas spordijär- gus ja igal spordialal eraldi. Nimistut alustatakse sportlas- tega, kes möödunud aastal (hooajal) näitasid vastavas spordijärgus parimaid resultate; teised resultaadid tuuakse nimistus alanevas reas.

Neil aladel, kus resultaadid tehakse kindlaks saavutatud võitude põhjal, määravad sportlaste järjestuse klassifikat- siooninimistuis vastavate kehakultuuri- ja spordikomiteede spordisektsioonid.

39. Võistlusi korraldavad organisatsioonid esitavad vas- tavale kehakultuuri- ja spordikomiteele viimase poolt mää- ratud tähtajaks arvelduskaardid või protokollid ja muud dokumendid, mille põhjal sportlastele omistatakse üleliidu- lise klassifikatsiooni spordijärke.

40. Spordijärkude omistamise korra neil spordialadel (rahvuslikel spordialadel), mida harrastatakse ainult vasta- vas vabariigis, ja nende arvelduse määrab kindlaks vastav vabariiklik kehakultuuri- ja spordikomitee, võttes aluseks käesoleva juhendi.

41. Liiduvabariikide, Moskva ja Leningradi kehakultuuri- ja spordikomiteed esitavad iga aasta Üleliidulisele Kehakul- tuuri- ja Spordikomiteele nimistud nende sportlaste kohta,

kellele nad on andnud I järgu sportlase nimetuse, ja aruande andmed nende sportlaste kohta, kellele on antud II ja III spordijärk. Suvistel ja mittehooajalistel spordialadel esitatakse nimistud 1. veebruariks, talvistel spordialadel 1. juuniks. Peale selle esitatakse väljavõtted võistluste protokollidest, millel võistlejad täitsid meistersportlaste tehnilised normid ja nõuded.

Neil spordialadel, millel esimese spordijärgu annab Uleliiduline Kehakultuuri- ja Spordikomitee, esitavad kohalikud kehakultuuri- ja spordikomiteed kaks korda aastas (1. juuniks ja 1. veebruariks) Uleliidulisele Komiteele esimese järgu sportlaste kandidaatide nimistud, lisades kõik vastavad dokumendid (arvelduskaardid).

42. Uleliiduline Kehakultuuri- ja Spordikomitee peab sportlaste arveldust spordijärkude järgi ja avaldab trükis seisuga iga aasta 1. jaanuariks nii meistersportlaste kui ka meistersportlaste normid ja nõuded täitnud sportlaste personaalsed nimekirjad.

Meistersportlased võetakse klassifikatsiooninimistuisse ühes spordijärgus vastavalt nende tegelikele resultaatile vastaval aastal ja üldisil aluseil, kuid lisamärkusega „meistersportlane“.

JÄRGUNORMID JA -NÕUDED

AKROBAATIKA *)

Järgunõuded

Meistersportlane

Saavutada 75 protsenti võimalikust punktide kogusummast sund- ja valikharjutuste täitmisel meistrite kava järgi. (Valikharjutuste raskuse koefitsiendiks on 1,5.)

Üleviimine kõrgemasse järku

Saavutada 75 protsenti võimalikust punktide kogusummast sundharjutuste täitmisel vastava kõrgema järgu akrobaatika mitmevõistluse kava järgi.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada 75 protsenti võimalikust punktide kogusummast sundharjutuste täitmisel oma spordijärgu akrobaatika mitmevõistluse kava järgi.

*) Käesoleva brošüüri paremaks käsitlemiseks on spordialad toodud eestikeelse tähestiku järjekorras. — Toimetaja.

ALPINISM

Järgunormid ja -nõuded

Spordijärgud	Mäekurude (k) ja mäetippude (t) raskuse kategooria																	
	1-A		1-B		2-A		2-B		3-A		3-B		4-A		4-B		5-A	
	k	t	k	t	k	t	k	t	k	t	k	t	k	t	k	t	k	t
Meistersportlane	1	—	2	3	2	2	2	2	1	2	1	3	—	2	—	2	—	1
I järk	1	—	2	3	2	2	2	2	1	2	—	3	—	1	—	1	—	—
II järk	1	—	2	3	2	2	1	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—
III järk	1	—	2	3	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Märk „NSVL alpinist“ I aste	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Lisanõuded

Meistersportlane peab: juhtima tõusmist 4. kategooria mäetippu; koostama 4. kategooria mäetipu alpinistliku objekti detailse kirjelduse ja teekonna sinna tippu; sooritama III järgu normid slalomis või juhtima talvist mäesuusatamise rännakut.

I järgu sportlane peab: sooritama VTK kompleksi II astme normid; juhtima tõusmist 3. kategooria mäetippu ja koostama sellest alpinistlikust objektist detailse kirjelduse (tipud ja teekond sinna); sooritama III järgu normid slalomis või juhtima talvist mäesuusatamise rännakut.

II järgu sportlane peab: juhtima tõusmist kahe 2. kategooria mäetippu ja koostama kirjelduse neist tõusmistest; sooritama VTK kompleksi II astme normid slalomis.

Spordijärgu säilitamine

Üks kord kahe aasta kohta teostatakse tõusmine mäetippu, mis oma raskuselt on ühe kategooria võrra madalam selle spordijärgu raskeimast.

Muid nõudeid

Meistersportlased ja I ja II järgu sportlased peavad üle poole tõusmistest teostama kaljustele mäetippudele ja teise poole tõusmistest jää-lumega tippudele.

Märgi „NSVL alpinist“ I astme normide täitmisel võib mäekuru 1—A ületamist asendada tõusmisega õppetreeningulise mäe tippu.

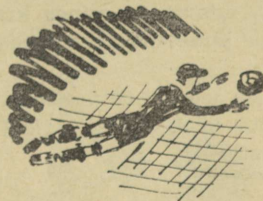
Naistele on meistersportlase, I ja II järgu normid ühe mäetipu võrra madalamad vastava järgu kõrgeimast raskuse kategooriast. Kui grupp koosneb tervenisti naistest, arvestatakse alates 3. kategooriast ühe poolgrupi võrra kõrgemalt: näiteks 3—A asemel 3—B. 3—B asemel 4—A jne.

ILUUISUTAMINE

(vt. lk. 61)

JALGPALL, JÄÄHOKI JA JÄÄPALL

Järgunõuded

Meistersportlane

peab kahe aasta jooksul kaasa võistlema 20 võidetud matšis selles meeskonnas (jääpallis — ka naiste kohta kehtiv), missugune esines üleliiduliste meistrivõistluste I grupis,

või

ühe aasta jooksul kaasa tegema 65 protsenti matšidest selles meeskonnas, missugune võitis üleliidulised meistrivõistlused I grupis,

või

olema kaks aastat järjest NSV Liidu koondusmeeskonnas.

I järgu sportlane

peab kahe aasta jooksul võistlema 10 võidetud matšis selles meeskonnas, missugune esines üleliiduliste meistrivõistluste I grupis,

või

kahe aasta jooksul kaasa võistleva 20 võidetud matšis selles meeskonnas, missugune esines üleliiduliste meistrivõistluste II grupis

või

ühe aasta jooksul kaasa tegema 65 protsenti matšidest selles meeskonnas, missugune võitis üleliidulised meistrivõistlused II grupis,

või

mängima vähemalt kolmes ametlikus matšis liiduvabariigi, Moskva või Leningradi koondusmeeskonnas, missugune võistles kas I või II grupis,

või

kolme aasta jooksul kaks korda kuuluma liiduvabariigi koondusmeeskonna koosseisu.

II järgu sportlane

peab kahe aasta jooksul kaasa võistleva 20 võidetud matšis selles I grupi esimeses meeskonnas, missugune esines liiduvabariigi, Moskva või Leningradi meistrivõistlustel või Vene NFSV või Ukraina NSV tsoonivõistlustel,

või

kahe aasta jooksul võistleva 20 võidetud matšis esimeses meeskonnas, missugune esines krai, oblasti, ANSV või vabariikliku alluvusega linna meistrivõistlustel,

või

kaasa tegema 65 protsenti matšidest esimeses meeskonnas, missugune võitis krai, oblasti, ANSV või vabariikliku alluvusega linna meistrivõistlused,

või

mängima kahe aasta jooksul vähemalt kolmes ametlikus matšis krai, ANSV või vabariikliku alluvusega linna koondusmeeskonnas,

või

mängima vähemalt 15 matši esimeses meeskonnas, missugune võitis linna meistrivõistlused I grupis tingimusel, et võistlustel esines vähemalt kolm gruppi organisatsioone,

või

kolme aasta jooksul kaasa võistleva 25 võidetud matšis esimeses meeskonnas, missugune esines linna meistrivõistlustel tingimusel, et linna meistrivõistlustest võttis osa vähemalt 8 organisatsiooni.

III järgu sportlane

peab kahe aasta jooksul kaasa võistleva 15 võidetud matšis linna meistrivõistlustel

või
esinema vähemalt kahe aasta jooksul kolm korda linna koondus-
meeskonnas (kas täiskasvanuile või noortele).

Noorte järgu sportlane

peab kaasa tegema vähemalt 15 matši linna meistrivõistlustel
noortele

või
65 protsenti matšidest noorte meeskonnas, missugune võitis linna
meistrivõistlused.

Spordijärgu säilitamine

Täita 50 protsenti neist nõudeist, mis on esitatud üleviimiseks
kõrgemasse spordijärku.

Muid nõudeid

Spordijärk antakse kehakultuuri- ja spordikomitee vastava
spordisektsiooni otsusel.

Eespooltoodud nõuete täitmise puhul antakse sportlasele spordi-
järk tingimusel, et sportlase tehniline ja taktiline ettevalmistus
vastab vastava järgu nõudeile.

Kohtuniku poolt väljakult eemaldatud mängijaile ei loe peetud
matš kvalifikatsioonimatšina.

JALGRATTASPORT

MAANTEESÕIDUD (ÜHISSTART) ja MAASTIKUSÕIDUD (ÜKSIKSTART)

Järgunõuded

Meistersportlane

peab üleliidulistel meistrivõistlustel tulema 1.—3. kohale

või
kaks korda kolme aasta jooksul üleliidulistel meistrivõistlustel
4.—5. kohale

või

teistel vähemalt linnaulatusega võistlustel, millest võtab osa vähemalt kolm meistersportlast, võitma kaht neist. Kui võistlustest võtab osa üle kolme meistersportlase, tuleb võita vähemalt 50 protsenti distantsi lõpetanud meistersportlastest.

Üleviimine kõrgemasse spordijärku

Selleks tuleb vähemalt linnaulatusega võistlustel võita 50 protsenti kõrgema järgu jalgrattureist, kes lõpetasid distantsi.

III spordijärgu

võib anda neile, kes võidavad linna meistrivõistlused uustulnukaile tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 20 jalgratturit.

Noorte spordijärk

antakse neile, kes võidavad uustulnukate-noorte ametlikel võistlustel tingimusel, et võistlustest võttis osa vähemalt 15 inimest.

SPRINDISÕIDUD

Järgunõuded

Meistersportlane

peab üleliidulistel meistrivõistlustel tulema 1.—3. kohale.

I, II või III spordijärgu

saamiseks tuleb ühe hooaja jooksul mitmesugustel võistlustel saavutada kaks võitu poolte vanema järgu sportlaste üle, kes stardivad neil võistlusil.

Noorte spordijärgu

saamiseks tuleb uustulnukate-noorte võistlustel saavutada esimene koht, kusjuures osavõtjaid peab vastaval võistlusel olema vähemalt kümme.

Spordijärgu säilitamiseks

tuleb hooaja jooksul saavutada vähemalt üks võit oma järgu sõitjate üle.

Võit sõitja üle, kes hooajal saavutatud tulemuste põhjal viiakse üle kõrgemasse järku, loetakse võiduks kõrgema järgu jalgratturi üle.

MÄRKUS

maanteesõitude juurde üksikstardiga (vt. lk. 29)

Meistersportlase järk loetakse ka neile jalgrattureile, kes NSV Liidu meistrivõistlustel on tulnud 1.—5. kohale või kaks korda kolme aasta jooksul 6.—10. kohale.

MAANTEESÕIDUD (ÜKSIKSTART)

Järgunormid

Mehed

Spordijärgud	Jalgratta liik	200 km	100 km	50 km	25 km	20 km	15 km	10 km
Meistersportlane	Võidusõidu	6.00	2.50	1.20	—	—	—	—
I järk	"	—	3.15	1.29	—	—	—	—
II järk	"	—	3.30	1.36	45.00	—	—	—
III järk	"	—	—	1.50	51.00	—	—	—
Noorte järk	"	—	—	—	—	47.00	35.00	22.00
III järk	Harilik	—	—	2.20	60.00	47.00	—	22.00
Noorte järk	"	—	—	—	—	53.00	—	25.00

Naised

Spordijärgud	Jalgratta liik	50 km	25 km	20 km	15 km	10 km	5 km
Meistersportlane	Võidusõidu	1.33,0	44.30	—	26.00	—	—
I järk	"	—	48.00	—	28.00	—	—
II järk	"	—	52.00	43.00	31.00	20.00	—
III järk	"	—	—	52.00	38.00	24.00	—
Noorte järk	"	—	—	—	—	26.00	12.00
III järk	Harilik	—	—	—	54.00	26.00	12.00
Noorte järk	"	—	—	—	—	31.00	14.00

TREKISÕIDUD

Järgunormid

Mehed

Spordijärgud	H e a t i d					Punktide kogu- summa järgi 4 distantil
	200 m lend- stardiga	500 m lend- stardiga	1000 m lend- stardiga	500 m paigalt		
Meistersportlane	12,8	34,0	1.13,5	38,0	57,0	
I järk	13,2	35,0	1.16,0	39,0	59,5	
II järk	14,0	37,0	1.20,0	42,0	—	
III järk	15,0	40,0	1.25,0	45,0	—	
Noorte järk	16,0	42,0	1.30,0	48,0	—	

Paigaltstardiga

Spordijärgud	1 km	3 km	5 km	10 km	15 km	20 km	25 km	50 km	100 km	Tunnis km
Meistersportlane	1.17,0	4.06	7.05	14.30	22.00	29.30	37.00	1.15,0	2.36,0	40,5
I järk	1.20,5	4.18	7.20	15.00	23.00	31.00	39.00	1.20,0	—	38
II järk	1.25,0	4.30	7.40	15.50	24.10	32.30	41.00	—	—	36
III järk	1.28,0	4.40	7.55	—	—	—	—	—	—	—
Noorte järk	1.31,0	4.50	8.10	—	—	—	—	—	—	—

Liidrisõit hariliku mootorratta järel (paigaltstardiga)

Spordijärgud	5 km	10 km	15 km	25 km	50 km	Tunnis km
Meistersportlane	5.00	9.50	14.50	25.00	51.00	58
I järk	5.15	10.20	15.30	27.00	55.20	55
II järk	5.45	11.20	17.00	29.00	—	—

Naised

Spordijärgud	H e a t'id				Punktide kogu- summa järgi 4 distantsil
	200 m lend- stardiga	500 m lend- stardiga	1000 m lend- stardiga	500 m paigalt	
Meistersportlane	14,2	37,2	1.21	42,5	63,0
I järk	14,5	38,2	1.23	43,5	66,0
II järk	15,4	41,0	1.29	46,5	—
III järk	16,5	45,0	1.36	52,0	—
Noorte järk	18,0	47,0	1.40	55,0	—

Paigaltstardiga

Spordijärgud	1 km	3 km	5 km	10 km	15 km	20 km	25 km	Tunnis km
Meistersportlane	1.26	4.36	7.47	16.00	24.10	32.40	41.20	36
I järk	1.30	4.50	8.10	16.45	—	—	—	—
II järk	1.35	5.10	—	—	—	—	—	—
III järk	1.45	—	—	—	—	—	—	—

JÄÄHOKI

(vt. lk. 25)

JÄÄPALL

(vt. lk. 25)

JÄÄPURJETAMINE

(vt. lk. 49)

KERGEJÖUSTIK

Järgunormid

MEHED

Spordijärgud

Alad	meister- sportlane	I järg	II järg	III järg	Noorte järg
60 m	—	7,0	7,2	7,5	8,0
100 m	10,8	11,2	11,8	12,6	13,4
200 m	22,0	22,8	24,0	26,0	28,0
400 m	50,0	52,0	54,0	58,0	63,0
800 m	1.56,0	2.01,0	2.08,0	2.17,0	2.26,0
1000 m	2.32,0	2.38,0	2.48,0	3.00,0	3.15,0
1500 m	4.00,0	4.10,0	4.26,0	4.50,0	5.15,0
5000 m	15.15,0	15.45,0	16.40,0	18.00,0	—
10 000 m	32.00,0	33.00,0	35.20,0	38.00,0	—
110 m tõkkeid	15,4	16,0	17,2	19,0	20,0
400 m tõkkeid	56,0	57,0	1.02,0	1.08,0	—
Tunnijooks	18.000 m	17.200 m	16.000 m	—	—
3000 m takistusjooks	9.32,0	10.00,0	10.45,0	11.40,0	—

Alad	meister- sportlane	I järk	II järk	III järk	Noorte järk
1 km maastikujooks	*)	—	2.55,0	3.10,0	3.25,0
2 km maastikujooks	*)	—	—	—	7.10,0
3 km maastikujooks	*)	9.30,0	10.20,0	11.20,0	12.20,0
5 km maastikujooks	*)	16.30,0	17.40,0	19.20,0	21.30,0
8 km maastikujooks	*)	28.00,0	30.00,0	33.00,0	—
3 km kõnd	*)	—	—	18.00,0	20.00,0
5 km kõnd	*)	24.30,0	27.30,0	31.00,0	34.00,0
10 km kõnd	*)	52.00,0	57.00,0	1.03.00,0	1.08.00,0
20 km kõnd	*)	1.56.00,0	2.00.00,0	—	—
50 km kõnd (maanteel)	} aasta jooksul üks võit 50 protsenti kõrgema spordijärgu sportlaste üle, kes lõpetasid vas- tava distantsi				
Maratonijooks					
Kõrgushüpe hooga	1,90	1,80	1,65	1,50	1,40
Kaugushüpe hooga	7,20	6,75	6,20	5,50	4,75
Kolmikhüpe hooga	14,75	13,75	12,75	11,75	10,75
Teivashüpe	4,00	3,70	3,30	2,80	2,40
Kuulitõuge	14,80	13,60	12,00	10,00	8,00
Kuulitõuge (5 kg)	—	15,50	14,50	13,00	11,00
Kettaheide	46,00	43,00	37,00	29,00	—
Kettaheide (1,5 kg)	—	46,00	42,00	36,00	30,00
Odavise	63,00	58,00	50,00	41,00	32,00
Vasaraheide	50,00	45,00	39,00	31,00	—
Vasaraheide (5 kg)	—	50,00	45,00	38,00	30,00
Granaadivise	78,00	72,00	64,00	52,00	40,00
Kümnevõistlus	6200 p.	5500 p.	4600 p.	3500 p.	—
Viievõistlus	3200 p.	2800 p.	2400 p.	1800 p.	1500 p.

NAISED

60 m	—	7,8	8,1	8,6	9,2
100 m	12,4	12,8	13,4	14,2	15,0
200 m	26,0	27,0	28,6	30,6	32,6

*) Neil aladel loetakse meistersportlase norm täidetuks, kui sportlane saavutab NSV Liidu vastavail meistrivõistlusil 1.—10. koha või kui ta aasta jooksul saavutab kaks võitu 50 protsenti sportlaste üle, kes samal aastal täitsid meistersportlase normi ja seejuures lõpetasid distantsi.

Alad	meister- sportlane	I järg	II järg	III järg	Noorte järg
400 m	59,4	1.02,0	1.05,0	1.09,0	1.14,0
500 m	1.18,0	1.22,0	1.26,0	1.32,0	1.37,0
800 m	2.19,0	2.24,0	2.32,0	2.40,0	2.50,0
1000 m	3.00,0	3.08,0	3.18,0	3.35,0	—
80 m tõkkeid	12,0	12,6	13,2	13,2	15,2
500 m maastikujooks	—	—	1.32,0	1.42,0	1.52,0
1000 m maastikujooks	*)	3.18,0	3.35,0	3.50,0	4.05,0
2000 m maastikujooks	*)	7.10,0	7.40,0	8.10,0	—
Kaugushüpe hooga	5,50	5,20	4,80	4,25	3,80
Kõrgushüpe hooga	1,50	1,45	1,35	1,25	1,15
Kuulitõuge	12,50	11,70	10,70	9,50	8,00
Kettaheide	42,00	38,00	33,00	26,00	21,00
Odavise	42,00	38,00	33,00	26,00	21,00
Silmuspalliheide	—	43,00	38,00	33,00	29,00
Granaadivise	47,00	44,00	40,00	35,00	30,00
Viievõistlus I ja II	3300 p.	2900 p.	2400 p.	1900 p.	1400 p.
Kolmevõistlus	2100 p.	1900 p.	1600 p.	1300 p.	1000 p.

KORVPALL, RUGBY, VEEPALL, VÕRKPALL JA VÄRAVAPALL

Järgunõuded

Meistersportlane

peab kaasa võistlema võistkonnas, missugune kahe aasta jooksul võidab vähemalt 50 protsenti matšidest üleliiduliste meistrivõistluste I grupis,

või

kaasa tegema vähemalt 65 protsenti matšidest selles võistkonnas, missugune võidab üleliidulised meistrivõistlused I grupis,

*) Kaks võitu 50 protsendi sportlaste üle, kes samal aastal täitsid meistersportlase normi ja seejuures lõpetasid distantsi.

KIIRUISUTAMINE

Järgunormid

	Normid ühel distantsil						4 distantsi kogusummas	
	500 m	1000 m	1500 m	3000 m	5000 m	10000 m	Distantsid	Punktid
Mehed								
Meistersportlane	44,0	—	2.24,0	5.04,0	8.40,0	18.10,0	500, 1500 5000 ja 10000 m	207
I järk	45,5	—	2.30,0	5.15,0	9.10,0	19.00,0	samad	212
II järk	49,0	—	2.43,0	5.40,0	9.40,0	—	samad	218
III järk	53,0	1.54,0	2.55,0	6.00,0	10.15,0	—	—	—
Noorte järk	57,0	2.00,0	3.06,0	6.20,0	—	—	—	—
Naised								
Meistersportlane	49,5	1.45,0	2.47,0	5.48,0	10.10,0	—	500, 1000 3000 ja 5000 m	232
I järk	52,5	1.52,0	2.56,0	6.10,0	10.40,0	—	500, 1000 1500 ja 3000 m	242
II järk	59,0	2.05,0	3.15,0	6.45,0	—	—	500, 1000 ja 1500 m	191
III järk	66,0	2.17,0	3.30,0	—	—	—	—	—
Noorte järk	72,0	2.28,0	3.42,0	—	—	—	—	—

Märkus 1. Distantside kogusummas võetakse arvesse kõik ühe hooaja jooksul saavutatud resultaadid.

Märkus 2. Kõik normid on antud võistlemiseks sirgeil uiskudel.

või

kuuluma NSV Liidu koondusmeeskonda kaks aastat järjest.

I järgu sportlane

peab kaasa võistlema võistkonnas, missugune kahe aasta jooksul võidab vähemalt 25 protsenti matšidest üleliiduliste meistrivõistluste I grupis,

või

kaasa võistlema võistkonnas, missugune kahe aasta jooksul võidab vähemalt 50 protsenti matšidest üleliiduliste meistrivõistluste II grupis,

või

kaasa tegema vähemalt 65 protsenti matšidest selles võistkonnas, missugune tuleb üleliidulistel meistrivõistlustel II grupis esimeseks,

või

kaasa tegema vähemalt kolm ametlikku matši liiduvabariikide, Moskva või Leningradi koondusvõistkonnas, missugune stardib kas I või II grupis,

või

kuuluma kolme aasta jooksul kaks korda liiduvabariigi koondusvõistkonda.

II järgu sportlane

peab kuuluma I grupi esimesse võistkonda, missugune, esinedes liiduvabariigi, Moskva või Leningradi meistrivõistlustel või Vene NFSV või Ukraina NSV tsoonivõistlustel, on neil võistlustel kahe aasta jooksul võitnud vähemalt 50 protsenti matšidest,

või

kuuluma esimesse võistkonda, missugune, esinedes krai, oblasti, ANSV või vabariikliku alluvusega linna meistrivõistlustel, on neil võistlustel kahe aasta jooksul võitnud vähemalt 50 protsenti matšidest,

või

kaasa tegema vähemalt 65 protsenti matšidest esimeses võistkonnas, missugune võidab krai, oblasti, ANSV või vabariikliku alluvusega linna meistrivõistlused,

või

kaasa tegema kahe aasta jooksul kolm ametlikku matši krai, oblasti, ANSV või vabariikliku alluvusega linna koondusmeeskonnas

või

vähemalt 65 protsenti matšidest esimeses võistkonnas, missugune võidab linna meistrivõistlused I grupis tingimusel, et linna meistrivõistlustest võtab osa vähemalt kaks gruppi organisatsioone.

III järgu sportlane

peab kahe aasta jooksul kaasa võistlema 15 võidetud matšis linna meistrivõistlustel

või

aasta jooksul tegema vähemalt kolm ametlikku matši linna koondusvõistkonnas kas täiskasvanuile või noortele.

Noorte järgu sportlane

peab kaasa tegema 15 matši linna meistrivõistlustel noortele

või

65 protsenti matšidest noorte võistkonnas, missugune võidab linna meistrivõistlused.

Spordijärgu säilitamine

Täita 50 protsenti nõudeist, mis on esitatud üleviimiseks kõrgemasse spordijärku.

Muid nõudeid

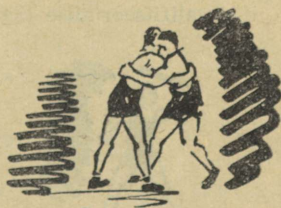
Spordijärk antakse sportlastele kehakultuuri- ja spordikomitee vastava spordisektsiooni otsusel.

Eespooltoodud nõuete täitmisel antakse spordijärk sportlasele tingimusel, et ta on tehniliselt ja taktiliselt ette valmistatud vastavale spordijärgule.

Kohtuniku poolt väljakult eemaldatud mängijale peetud matš ei loe kvalifikatsioonimatšina.

**KREEKA-ROOMA MAADLUS,
VABAMAADLUS, SAMBO-MAADLUS,
KASITSIVÕITLUS, POKS,
TENNIS JA VEHKLEMINE**

Järgunõuded

Meistersportlane

peab üleliidulistel meistrivõistlustel tulema 1.—2. kohale,

või

olema kaks korda vastava aasta viie esimese hulgas oma kehakaalus või relva liigis, tennise edetabelis aga kümne esimese hulgas üksikmängus

või

saavutama aasta jooksul kolm võitu (vehklemises 5 võitu) sportlaste üle, kes samal aastal täidavad meistersportlase nõuded,
või

tulema tennisel kolm korda viie aasta jooksul paarismängu võitjaks üleliidulistel meistrivõistlustel.

Üleviimine kõrgemasse spordijärku

Selleks peab aasta jooksul saavutama kaks võitu (vehklemises 3 võitu) kõrgema spordijärgu sportlaste üle.

Spordijärgu säilitamine

Selleks peab aasta jooksul saavutama ühe võidu oma järgu sportlase üle.

III spordijärgu

saavad sportlased, kes on tulnud võitjaks linna meistrivõistlustel noortele tingimusel, et vastavas kehakaalus või grupis (relva liigis) oli vähemalt 5 võistlejat. Võitja peab aasta jooksul sooritama vähemalt 10 ametlikku matši (võistlust).

Noorte spordijärk

antakse noortele, kes on saavutanud esimese koha ametlikel võistlustel noortele tingimusel, et vastavas kehakaalus või grupis (relva liigis) võistles vähemalt neli inimest. Võitja peab aasta jooksul sooritama vähemalt 10 ametlikku matši (võistlust).

Muid nõudeid

Arvesse ei tule võidud, mis on saavutatud vastase vigastuse või diskvalifitseerimise tagajärjel.

KURNIMÄNG

Järgunormid

Meistersportlane: vähemalt 168 kurikaga (viskega) välja lööma 90 kujundit.

I järgu sportlane: vähemalt 180 kurikaga (viskega) välja lööma 90 kujundit.

II järgu sportlane: vähemalt 192 kurikaga (viskega) välja lööma 90 kujundit.

III järgu sportlane: vähemalt 204 kurikaga (viskega) välja lööma 90 kujundit.

Noorte järgu sportlane: vähemalt 220 kurikaga välja lööma 90 kujundit või vähemalt 144 kurikaga 60 kujundit.

Spordijärk antakse resultaatide põhjal, mis on saavutatud vähemalt rajooni- või linnaulatusega ametlikel võistlustel.

KÄSITSIVÕITLUS

(vt. lk. 37)

LASKESPORT

(vt. lk-d 40—42)

---

*Igal kehakultuurlasel
olgu brošüür:*

ÜLELIIDULINE
KEHAKULTUURIKOMPLEKS
„VALMIS TOOKS JA
NSVL KAITSEKS”

Järgunormid

Relvaliik	Spordijärgud	Harjutused	Distsants m	Märklaud	Laskeasend	Padrunite arv	Aeg üheks lasuks	Normid ja sihik	
								Vaba	Lahtine
Väikekalibriline vintpüss	Meistersportlane	1 või 2	50	7	Püsti, põlvelt ja lamades	10 igast asendist *) 12 proovilasku	1 min.	260	245
			100	4	Lamades	20 arvestatavat 5 proovilasku	1 min.	192	182
	I järk	1 või 2	50	7	Püsti, põlvelt ja lamades	10 igast asendist 9 proovilasku	1 min.	250	220
			100	4	Lamades	20 arvestatavat 5 proovilasku	1 min.	185	175
	II järk	1 või 2	50	7	Püsti, põlvelt ja lamades	5 igast asendist 5 proovilasku	1 min.	120	110
			50	7	Lamades	10 arvestatavat 3 proovilasku	1 min.	95	90
	III järk	1 või 2 või 3	50	7	Püsti, põlvelt ja lamades	5 igast asendist 3 proovilasku	Piiramatu	110	100
			50	7	Lamades	5 arvestatavat 3 proovilasku	Piiramatu	45	42
			25	6	Lamades	5 arvestatavat 3 proovilasku	Piiramatu	45	42
	Noorte järk	1 või 2	50	7	Lamades	5 arvestatavat 3 proovilasku	Piiramatu	45	42
			50	7	Lamades	5 arvestatavat 3 proovilasku	Piiramatu	42	40
			25	6	Lamades	5 arvestatavat 3 proovilasku	Piiramatu	42	40

Sõjapüss	Meistersportlane	1 või 2 või 3	300	3	Püsti, põlvelt ja lamades	10 igast asendist *) 12 proovilasku	1,5 min.	—	240	
			600	3	Lamades	20 arvestatavat 5 proovilasku	1 min.	135	—	
			300	9a	Lamades	2 seeriat 5+5 **) Ilma proovilaskudeta	6 sek.	—	85	
	I järk	1 või 2 või 3	300	3	Püsti, põlvelt ja lamades	10 igast asendist 9 proovilasku	1,5 min.	—	225	
			600	3	Lamades	10 arvestatavat 5 proovilasku	1 min.	65	—	
			300	9a	Lamades	2 seeriat 5+5 **) Ilma proovilaskudeta	6 sek.	—	78	
	II järk	1 või 2	300	3	Püsti, põlvelt ja lamades	5 igast asendist 5 proovilasku	1,5 min.	—	100	
			300	9a	Lamades	5 arvestatavat 3 proovilasku	30 sek. 5 lasule	—	35	
	III järk		300	3 või 9a	Lamades	5 arvestatavat 3 proovilasku	Piiramatu	—	38	
	Noorte spordijärku ei anta									
	Püstol	Meistersportlane	1	50	4	Püsti käelt	10 arvestatavat 3 proovilasku	1,5 min.	V/k 80	Sõja- 70
		I järk	1	50	4	Püsti käelt	10 arvestatavat 3 proovilasku	1,5 min.	70	60
II järk		1	25	4	Püsti käelt	5 arvestatavat 3 proovilasku	5 sek.	40	38	
III järk		1	25	4	Püsti käelt	5 arvestatavat 3 proovilasku	Piiramatu	40	38	
Noorte spordijärku ei anta										

*) Kui võistlustel suurendatakse padrunite arvu, suurendatakse proportsionaalselt sellele ka punktide arvu.
**) 5 lasku toelt ja 5 lasku ilma toeta.

TUVILASKMINE

Järgunormid

Spordijärgud	Paigalt				Läheneiselt				Dupleed			
	Sihimärkide arv	Seeria	Norm	%	Sihimärkide arv	Seeria	Norm	%	Sihimärkide arv	Seeria	Norm	%
Meistersportlane	100	10+15+15+ +15+15+ +15+15	90	90	50	10+15+15+ +10	40	80	20	10+10	14	70
I järk	50	10+15+15+ +10	40	80	25	10+15	18	79	10	10	6	60
II järk	25	10+15	18	72	10	10	6	60	5	5	2	40
III järk	15	5+10	9	60	5	5	2	40	—	—	—	—
Noorte järk	10	10	6	60	5	5	2	40	—	—	—	—

Klassifikatsiooninormide sooritamisele lubatakse neid laskureid, kellel on teadmisi jahimehe tehnilise miinimumi nõuete ulatuses.

Meistersportlase normide sooritamine võetakse kõigil laskespordi aladel arvesse ainult nende laskurite kohta, kes juba omavad esimese spordijärku.

MOOTORRATTASPORT

Järgunõuded

MURDMAASÖIT

Võitude arv aasta jooksul masinail:

Spordijärgud	Distantisid	Võitude arv aasta jooksul masinail:						
		kuni 250 ccm	kuni 350 ccm	kuni 500 ccm	kuni 750 ccm	üle 750 ccm	kuni 600 ccm küljkorviga	üle 600 ccm küljkorviga
Mehed								
Meistersportlane	50—100 km	2	2	2	2	1	2	2
I järk		2	1	2	2	1	2	2
II järk		2	1	1	1	1	1	1
III järk		1	1	1	1	1	1	1
Naised								
Meistersportlane	25—50 km	2	1	1	1	1	1	1
I järk		1	1	1	1	1	1	1
II järk		1	1	1	1	1	1	1
III järk		1	1	1	1	1	1	1

MAANTEESÖIT *)

Võitude arv aasta jooksul masinail:

Spordijärgud	Distantisid	Võitude arv aasta jooksul masinail:								
		kuni 125 ccm	kuni 250 ccm	kuni 350 ccm	kuni 500 ccm	kuni 750 ccm	üle 750 ccm	kuni 350 ccm küljkorviga	kuni 600 ccm küljkorviga	üle 600 ccm küljkorviga
Mehed										
Meistersportlane	50—400 km	2	2	2	2	2	1	2	2	2
I järk		2	2	2	1	2	1	2	2	2
II järk		2	1	1	1	1	1	1	1	1
III järk		1	1	1	1	1	1	1	1	1
Naised										
Meistersportlane	25—100 km	1	2	2	1	1	1	—	—	—
I järk		1	1	1	1	1	1	—	—	—
II järk		1	1	1	1	1	1	—	—	—
III järk		1	1	1	1	1	1	—	—	—

*) Võisteldakse maantee ebatasastel ja looklevail osadel.

Meistersportlase järk loetakse ka neile, kes üleliidulistel meistri-võistlustel murdmaa- või maanteeõidus on ühes masina klassis tulnud 1.—3. kohale, või kaks korda kolme aasta jooksul 4.—5. kohale.

Kolmas spordijärk antakse ka neile sportlastele, kes ükskõik mis-sugustel võistlustel uustulnukaile on (ükskõik missugusel arvesse tule-val distantsil) tulnud esimeseks eespoolmärgitud masina klassides.

Noorte spordijärk

antakse neile sportlastele, kes masinail 125—500 ccm on vastavil võistlusil saavutanud kaks võitu nende võistlejate üle, kellel on noorte spordijärk samas või kõrgemas masinaklassis,

või

kes on saavutanud kaks võitu võistlejate üle, kes hooaja jooksul on saanud noorte spordijärgu maanteeõidu-võistlustel samas või kõrgemas masinaklassis kas samal või pikemal distantsil,

või

kes on tulnud uustulnukate-noorte võistlustel vastaval distantsil võit-jaks oma klassis.

Spordijärgu säilitamiseks

tuleb aasta jooksul saavutada üks võit vastava järgu 50 protsendi võistlejate üle, kes lõpetavad distantsi.

Järgunõuded võetakse arvesse, kui võit on saavutatud kõrgema järgu 50 protsendi võistlejate üle, kes lõpetavad distantsi.

Lugege

ajakirja „KEHAKULTUUR“

KIIRUSSÕIT KESKMISELE TUNNIKIIRUSELE

Järgunormid

MEHED	km/t. masinail:									
	kuni	kuni	kuni	kuni	kuni	üle	kuni	kuni	üle	
Spordijärgud	125	250	350	500	750	750	350 ccm	600 ccm	600 ccm	
	ccm	ccm	ccm	ccm	ccm	ccm	külg- korviga	külg- korviga	külg- korviga	
1 km lendstardiga										
Meistersportlane	100	135	150	160	165	170	115	130	140	
I järk	95	129	145	155	160	165	110	125	135	
II järk	89	125	140	150	155	160	105	117	127	
III järk	84	120	129	140	145	150	100	109	119	
Noorte järk	50	80	83	87	—	—	95	—	—	
1 km paigalt										
Meistersportlane	85	122	130	140	145	150	98	112	122	
I järk	81	116	125	135	140	145	93	107	117	
II järk	74	112	120	130	135	140	85	99	109	
III järk	69	110	117	120	125	130	80	91	101	
Noorte järk	45	72	80	85	—	—	75	—	—	
5 km										
Meistersportlane	88	126	134	144	150	155	102	117	127	
I järk	84	121	129	139	145	150	97	112	122	
II järk	77	116	124	134	140	145	89	104	114	
III järk	72	112	119	124	130	135	84	96	106	
Noorte järk	42	70	75	82	—	—	79	—	—	

km / t. masinail:

	kuni 125 ccm	kuni 250 ccm	kuni 350 ccm	kuni 500 ccm	kuni 750 ccm	üle 750 ccm	kuni 350 ccm külg- korviga	kuni 600 ccm külg- korviga	üle 600 ccm külg- korviga
50 km									
Meistersportlane	80	115	123	130	135	140	90	105	115
I järk	76	110	115	127	129	135	85	100	110
II järk	70	104	110	111	120	125	77	92	102
III järk	64	100	101	106	110	114	70	85	95
Noorte järk	40	65	70	78	—	—	64	—	—
100 km									
Meistersportlane	77	110	118	127	130	135	85	90	100
I järk	74	106	110	124	127	131	81	96	106
II järk	68	100	105	115	117	121	73	88	98
III järk	62	95	96	105	106	110	65	80	90
Noorte järk	38	60	65	70	—	—	61	—	—
300 km									
Meistersportlane	—	100	107	120	125	130	80	95	105
I järk	—	96	102	117	122	126	75	90	100
II järk	—	90	98	108	112	116	70	85	95
III järk	—	85	93	99	102	106	63	79	89

NAISED

km/t. masinail:

Spordijärgud	kuni 125 ccm	kuni 250 ccm	kuni 350 ccm	kuni 500 ccm	kuni 750 ccm	üle 750 ccm
1 km lendstardiga						
Meistersportlane	85	123	130	140	145	150
I järk	80	119	125	135	140	145
II järk	77	114	120	128	130	138
III järk	72	110	115	123	125	130
Noorte järk	45	75	77	80	—	—
1 km paigalt						
Meistersportlane	70	110	115	125	130	135
I järk	65	106	110	120	125	131
II järk	62	101	105	113	115	123
III järk	57	97	100	108	110	118
Noorte järk	40	63	74	78	—	—
5 km						
Meistersportlane	73	114	119	129	135	140
I järk	68	110	114	124	130	136
II järk	65	105	109	117	120	128
III järk	60	102	104	112	115	123
Noorte järk	38	65	70	75	—	—

km/t. masinail:

	kuni 125 ccm	kuni 250 ccm	kuni 350 ccm	kuni 500 ccm	kuni 750 ccm	üle 750 ccm
50 km						
Meistersportlane	65	103	105	115	120	128
I järk	60	98	100	112	117	124
II järk	56	95	96	102	106	116
III järk	52	90	91	98	100	113
Noorte järk	35	60	65	70	—	—
100 km						
Meistersportlane	63	100	102	110	120	125
I järk	58	95	97	107	115	118
II järk	54	91	93	97	101	106
III järk	49	85	88	94	97	100
Noorte järk	33	55	60	65	—	—

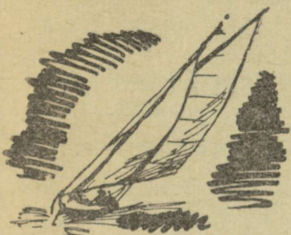
Tutvuge brošüüriaga

AUTO-MOTOSPORT

VOISTLUSMÄÄRUSED JA KAVAD KEHAKULTUURIKOLLEKTIIVIDE
SPORDISEKTSIOONIDELE

POKS
(vt. lk. 37)

PURJESPORT ja JÄÄPURJETAMINE

Järgunõuded

Meistersportlane

Meistersportlase spordijärgu saamiseks tuleb üleliiduliste meistri-
võistluste finaalsõitudes tulla 1.—3. kohale

või

kaks korda kolme aasta jooksul osa võtta üleliiduliste meistrivõistluste
finaalsõitudest

või

saavutada ühe navigatsiooni jooksul mitmesuguseil võistlusil kaks
võitu 50 protsendi meistersportlaste üle, kes lõpetavad peetavad
võistlused.

Üleviimine kõrgemasse spordijärku

Selleks peab ühe navigatsiooni jooksul mitmesuguseil võistlusil
saavutama kaks võitu kõrgema järgu purjesportlaste üle.

Noorte spordijärk

Noorte spordijärgu saamiseks tuleb ühe navigatsiooni jooksul saa-
vutada ametlikel võistlusil kaks võitu purjesportlaste üle, kellel on
spordijärk,

või

pääseda linnavõistluste finaali uustulnukaile

Spordijärgu säilitamine

Selleks tuleb ühe navigatsiooni jooksul saavutada üks võit oma
järgu purjesportlaste üle.

Muid nõudeid

Kõrgema spordijärgu saamise eeltingimuseks on eelmise spordi-
järgu omamine.

Arvestatakse ainult resultaate võistlustel roolimeeste ümberistumisega.

Klassifitseerimisele kuuluvad ainult need roolimehed, kes võtavad peetavaist võistlusist osa laeva juhtidena.

RATSASPORT

Järgunõuded

Meistersportlane

Meistersportlase spordijärgu saamiseks tuleb üleliidulistel meistrivõistlustel tulla 1.—3. kohale ühel järgmistest aladest:

sõit noorel, spordi- või rivihobusel;

moodne viievõistlus (ratsutamine, murdmaajooks, ujumine, vehkimine ja laskmine);

või

1.—3. kohale kahel järgmistest aladest: mitmevõistlus; 100 või 50 km ratsutamine; kõrgema või raskema klassi concourse hippique; kõrgem ratsasõidu kool; 6, 4 või 3 km takistusratsutamine; külma relva käsitemise valitsemine (raiumine) või voltizeerimine või džigiteerimine;

või

kaks korda aasta jooksul võita mitmesuguseil võistlusil loeteldud aladel 50 protsenti võistlusest osavõtjaid, kes samal aastal on täitnud meistersportlasele esitatavad järgunõuded.

I spordijärk

Aasta jooksul tuleb mitmesuguseil võistlusil saavutada kaks võitu 50 protsenti I järgu sportlaste üle loeteldud aladel peale voltizeerimise, džigiteerimise ja raiumise

või

tulla üleliidulistel meistrivõistlustel esimeseks keskmise klassi concourse hippique'is

või

tulla üleliidulistel meistrivõistlustel 1.—3. kohale ühel eespoolloeteldud aladest peale voltizeerimine, džigiteerimise ja raiumise.

II spordijärk

Aasta jooksul tuleb eespoolloeteldud aladel mitmesuguseil võistlusil saavutada kaks võitu 50 protsendi II järgu sportlaste üle

või

üleliidulistel meistrivõistlustel tulla esimeseks kergema klassi con-course hippique'is

või

üleliidulistel meistrivõistlustel tulla 1.—3. kohale keskmise klassi con-course hippique'is.

III spordijärk

Aasta jooksul tuleb mitmesuguseil võistlusil saavutada kaks võitu 50 protsendi III järgu sportlaste üle

või

tulla esimeseks linnavõistlustel uustulnukaile

või

concourse hippique'i (6 takistust) klassifikatsioonivõistlustel läbida maa mitte väiksema kiirusega kui 300 m minutis ja mitte rohkem kui nelja karistuspunktiga. Peale selle tuleb sooritada Vorošilovi ratsaniku I astme normid maneežisõidus ja veterinaarses ettevalmistuses

Kõrgema spordijärgu saamiseks peab omama sellele eelmist järku.

Noorte spordijärk

Ei anta.

RUGBY

(vt. lk 34)

SAMBO-VABAMAADLUS

(vt. lk. 37)

„KEHAKULTUURLASE KÄSIRAAMAT”

on vajalik teos igale
kehakultuurlasele

SPINNING

Järgunormid

Spordijärgud	Viske viis	TINGIMUSED	Silmade või meetrite summa			
			Mehed		Naised	
			kahe käega	ühe käega	kahe käega	ühe käega
		S i h t m ä r k 1				
Meistersportlane	Täpsusele	Vahelduvast stardist 5 viset järjestikku — 2 viset 25 m, 1 vise 27,5 m ja 2 viset 30 m-lt	36 s.	36 s.	36 s.	36 s.
	Kaugusele	Püsivast stardist 3 viset järjestikku	180 m	160 m	150 m	135 m
I järk	Täpsusele	Vahelduvast stardist 5 viset järjestikku — 2 viset 25 m ja 3 viset 27,5 m-lt	32 s.	32 s.	32 s.	32 s.
	Kaugusele	Püsivast stardist 3 viset järjestikku	150 m	135 m	130 m	120 m
II järk	Täpsusele	Püsivast stardist 5 viset järjestikku	26 s.	26 s.	26 s.	26 s.
	Kaugusele	Püsivast stardist 3 viset järjestikku	135 m	115 m	120 m	110 m
III järk	Täpsusele	Püsivast stardist 5 viset järjestikku	20 s.	20 s.	20 s.	20 s.
	Kaugusele	Püsivast stardist 3 viset järjestikku	120 m	105 m	105 m	90 m

		S i h t m ä r k 2				
Meistersportlane	Täpsusele	Vahelduvast stardist 5 viset järjestikku	40 s.	40 s.	40 s.	40 s.
	Kaugusele	Püsivast stardist 3 viset järjestikku	160 m	140 m	135 m	120 m
I järk	Täpsusele	Püsivast stardist 5 viset järjestikku	38 s.	38 s.	38 s.	38 s.
	Kaugusele	Püsivast stardist 3 viset järjestikku	135 m	120 m	120 m	110 m
II järk	Täpsusele	Püsivast stardist 5 viset järjestikku	32 s.	32 s.	32 s.	32 s.
	Kaugusele	Püsivast stardist 3 viset järjestikku	120 m	105 m	110 m	100 m
III järk	Täpsusele	Püsivast stardist 5 viset järjestikku	25 s.	25 s.	25 s.	25 s.
	Kaugusele	Püsivast stardist 3 viset järjestikku	105 m	90 m	95 m	80 m

Spordijärgu saamiseks tuleb täita kaks tingimust: visketäpsusele ja viskekaugusele.

Noorte spordijärku spinningus välja ei anta.

SUUSATAMISSPORT

SUUSATAMINE

Järgunormid ja -nõuded

Mehed

Spordijärgud	5 km	D i s t a n t s i d				
		10 km	18 km	20 km	30 km	50 km
I järk	—	43.00	1.18.00	1.27.00	2.20.00	4.12.00
II järk	—	46.00	1.26.00	1.36.00	2.35.00	4.35.00
III järk	24.00	50.00	1.36.00	1.46.00	2.50.00	—
Noorte järk	27.00	54.00	1.47.00	1.58.00	—	—

Naised

Spordijärgud	D i s t a n t s i d			
	3 km	5 km	8 km	10 km
I järk	—	26.00	43.00	54.00
II järk	—	28.00	47.00	60.00
III järk	17.00	30.00	52.00	67.00
Noorte järk	19.00	35.00	57.00	—

Meistersportlane

Meistersportlase spordijärgu saamiseks tuleb üleliidulistel meistri-võistlustel tulla üksikdistsantsidel 1.—10. kohale

või

kaks korda kolme aasta jooksul üleliidulistel meistrivõistlustel 11.—15. kohale

või

teistel vähemalt linnaulatusega võistlustel võita aasta jooksul kaks korda ühel järgmistest distantsidest: mehed — 18, 20, 30 või 50 km; naised — 5, 8 või 10 km.

Võistlustest peab osa võtma vähemalt kolm meistersportlast, kusjuures võita tuleb vähemalt kaht neist; kui stardib üle kolme meistersportlase, tuleb võita 50 protsenti meistersportlastest, kes lõpetavad distantsi.

SUUSAHÜPPED

Järgunormid ja -nõuded

Trampliini projekteeritud hüppe pikkus meetreis	Hüppe pikkus protsentides vastavalt trampliini võimsusele ja hüppe sooritamise hinne punktides			
	I järk	II järk	III järk	Noorte järk
15—25	—	—	90% — 17	80% — 16
25—40	—	90% — 17	80% — 16	75% — 15
40—50	90% — 17	80% — 16	75% — 15	60% — 15
üle 50	85% — 17	75% — 16	—	—

Meistersportlane

Meistersportlase spordijärgu saamiseks tuleb üleliidulistel meistri-
võistlustel tulla 1.—5. kohale

või

kaks korda kolme aasta jooksul üleliidulistel meistrivõistlustel 6.—8.
kohale

või

sooritada 50-meetriliselt trampliinilt hüpe, mis on vähemalt 100 prot-
senti trampliini võimsusest, kusjuures hüppe stili hinne peab olema
vähemalt 18 punkti.

SLALOM

Järgunõuded

Meistersportlane

Meistersportlase spordijärgu saamiseks tuleb üleliidulistel meistri-
võistlustel tulla 1.—5. kohale

või

hooaja jooksul võita kahel erineval võistlusel 50 protsenti neist
võistlejaist, kes sel aastal täidavad meistersportlase järgunõuded.

Üleviimine kõrgemasse spordijärku

Selleks tuleb hooaja jooksul saavutada kaks võitu kahel erineval
võistlusel poolte kõrgema järgu sportlaste üle, kes stardivad peetavil
võistlusil.

Spordijärgu säilitamine

Selleks tuleb hooaja jooksul saavutada üks võit oma järgu sport-
laste üle.

Muid nõudeid

Meistersportlase järgu kohta esitatavad nõuded loetakse täidetuks sel juhul, kui rada on vähemalt 300 m pikkune meestel ja vähemalt 200 m pikkune naistel. I spordijärgu kohta olgu raja pikkus vastavalt 200 m ja 150 m

ALPI KAHEVÖISTLUS JA KIIRLASKUMINE

Nõuded on samad mis slalomis.

Raja pikkus slalomis on sama.

Raja pikkus kiirlaskumiseks kahevöistluses:

meistersportlase järk — mehed 2 km ja naised 1 km;

I järk — mehed 1,5 km ja naised 1 km;

II, III ja noorte järk — mehed 1,2 km ja naised 0,8 km.

Raja pikkus kiirlaskumises:

meistersportlase järk — mehed vähemalt 2,5 km ja naised 1,5 km;

I järk — mehed vähemalt 2 km ja naised 1 km;

II, III ja noorte järk — mehed vähemalt 1,5 km ja naised 1 km.

MÄESUUSATAMISE KAHEVÖISTLUS

Järgunõuded

Meistersportlane

Meistersportlase järgu saamiseks tuleb üleliidulistel meistrivöistlustel tulla 1.—5. kohale

või

kaks korda kolme aasta jooksul 6.—8. kohale

või

võita hooaja jooksul kaks korda 50 protsenti võistlejaid, kes samal aastal täidavad meistersportlase järgunõuded.

Meistersportlasele esitatavad nõuded tulevad arvesse ainult sel juhul, kui suusahüpped toimuvad vähemalt 50 m trampliinilt.

I spordijärk

Hooaja jooksul tuleb kaks korda võita 50 protsenti I järgu sportlasi, kusjuures suusahüpped peavad toimuma vähemalt 40 m trampliinilt.

II spordijärk

Hooaja jooksul tuleb kaks korda võita 50 protsenti II järgu sportlasi, kusjuures suusahüpped peavad toimuma vähemalt 25 m trampliinilt.

III spordijärk

Hooaja jooksul tuleb kaks korda võita 50 protsenti III järgu sportlasi, kusjuures suusahüpped peavad toimuma vähemalt 20 m trampliinilt.

Noorte spordijärk

Linnavõistlustel tuleb uustulnukail-noortel saavutada 1.—3. koht või

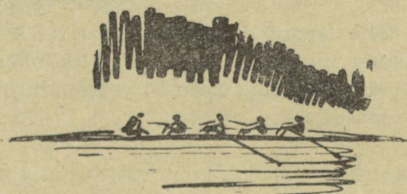
hooaja jooksul kaks korda võita noorte spordijärgu sportlasi, kusjuures suusahüpped peavad toimuma vähemalt 15 m trampliinilt.

Spordijärgu säilitamine

Selleks tuleb hooaja jooksul saavutada oma järgus vähemalt üks võit.

SÕUDMINE

Järgunõuded

Meistersportlane

Meistersportlase järgu saamiseks tuleb I spordijärgu sõudjail tulla üleliidulistel meistrivõistlustel 1.—2. kohale skif-tüüpi paatidel kõigis klassides, süstal või rahvapaadil

või

kaks korda kolme navigatsiooni jooksul 3.—4. kohale skif-tüüpi paatidel

või

saavutada ühe navigatsiooni jooksul mitmesuguseil võistlusil kaks võitu skif-tüüpi paatidel meistersportlase üle, kes samal hooajal tõendab oma meistersportlase järku.

I spordijärk

I spordijärgu saamiseks tuleb II järgu sõudjail ühe navigatsiooni jooksul saavutada mitmesuguseil ametlikel võistlusil skif-tüüpi paatidel, süstadel või rahvapaatidel kaks võitu 50 protsenti oma järgu sõudjate (meeskondade) üle

või

tulla üleliidulistel meistrivõistlustel 1. või 2. kohale klinker-tüüpi paatidel.

II spordijärk

II spordijärgu saamiseks tuleb III järgu sõudjail ühe navigatsiooni jooksul saavutada mitmesuguseil ametlikel võistlusil skif- või klinker-tüüpi paatidel, süstadel või rahvapaatidel kaks võitu 50 protsendi oma järgu sõudjate (meeskondade) üle.

III spordijärk

III spordijärgu saamiseks tuleb algajail sõudjail (täiskasvanuil) ühe navigatsiooni jooksul saavutada mitmesuguseil võistlusil klinker-tüüpi, õppe- või rahvapaatidel või süstadel kaks võitu 50 protsendi algajate sõudjate (meeskondade) üle,

või

saavutada esimene koht võistlustel algajaile.

Noorte spordijärk

Selle spordijärgu saamiseks tuleb ühe navigatsiooni jooksul saavutada mitmesuguseil võistlusil klinker-tüüpi, õppe- või rahvapaatidel või süstadel kaks võitu 50 protsendi sõudjate (meeskondade) üle, kellel on spordijärk,

või

saavutada esimene koht võistlustel algajaile.

Spordijärgu säilitamine

Selleks tuleb ühe navigatsiooni jooksul saavutada üks võit oma järgu sõudjate üle.

TENNIS

(vt. lk. 37)

Igal kehakultuurikollektiivil

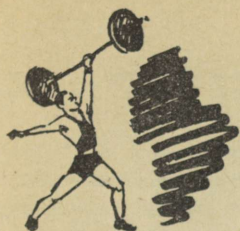
peavad olema

kõik ilmunud võisflusmäärused

õppekavad seksioonidele

spordialade õpikud jne.

TÖSTESPORT

Järgunormid

VIEVÖISTLUS

	Surumine kahega	Rebimine ühega	Rebimine kahega	Tõukamine ühega	Tõukamine kahega	Kogu- summa
Meistersportlane						
Kärbeskaal	70	55	70	65	95	355
Sulgkaal	80	65	85	75	105	410
Kergekaal	85	70	90	80	120	445
Keskkaal	90	75	95	85	125	470
Poolraskekaal	95	80	100	90	130	495
Raskekaal	105	85	105	95	140	530
I järk						
Kärbeskaal	60	50	60	55	85	310
Sulgkaal	70	55	70	65	95	355
Kergekaal	75	60	80	70	105	390
Keskkaal	80	65	85	75	110	415
Poolraskekaal	85	67,5	90	80	115	437,5
Raskekaal	95	70	95	85	125	470
II järk						
Kärbeskaal	50	40	50	45	75	260
Sulgkaal	60	47,5	60	55	85	307,5
Kergekaal	65	55	70	60	90	340
Keskkaal	70	60	75	65	95	365
Poolraskekaal	75	62,5	80	70	105	392,5
Raskekaal	85	65	85	75	110	420
III järk						
Kärbeskaal	45	35	45	40	65	230
Sulgkaal	55	40	55	50	70	270
Kergekaal	60	45	60	55	80	300
Keskkaal	65	50	65	60	85	325
Poolraskekaal	70	52,5	70	62,5	90	345
Raskekaal	75	55	75	65	95	365

KOLMEVÖISTLUS

	Surumine kahega	Rebimine kahega	Tõukamine kahega	Kogu- summa
Meistersportlane				
Kärbeskaal	75	77,5	105	257,5
Sulgkaal	85	87,5	112,5	285
Kergekaal	90	92,5	125	307,5
Keskkaal	95	97,5	130	322,5
Poolraskekaal	100	102,5	135	337,5
Raskekaal	107,5	110	145	362,5
I järk				
Kärbeskaal	65	67,5	90	222,5
Sulgkaal	75	77,5	100	252,5
Kergekaal	80	82,5	107,5	270
Keskkaal	85	87,5	115	287,5
Poolraskekaal	90	95	120	305
Raskekaal	100	102,5	130	332,5
II järk				
Kärbeskaal	60	62,5	80	202,5
Sulgkaal	67,5	72,5	90	230
Kergekaal	75	77,5	100	252,5
Keskkaal	80	82,5	107,5	270
Poolraskekaal	85	87,5	112,5	285
Raskekaal	90	92,5	120	302,5
III järk				
Kärbeskaal	50	52,5	70	172,5
Sulgkaal	57,5	60	80	197,5
Kergekaal	65	67,5	87,5	220
Keskkaal	70	72,5	95	237,5
Poolraskekaal	75	77,5	100,5	253
Raskekaal	80	85	107,5	272,5

Spordijärk antakse atleetidele, kes täidavad lahtisil ametlikel võistlusil vastava järgu normid igas üksiktõstes ja viie- ja kolmevõistluse kogusummas.

Normi sooritamine tuleb arvesse ainult sel juhul, kui see on üksiktõsteis ja kogusummas sooritatud ühe ja sama võistluse kestel.

UISUTAMINE ILUUISUTAMINE

Järgunormid

Meistersportlane

Saavutada 65 protsenti võimalikust punktide summast kooli- ja vabasõiduharjutuste täitmisel meistrite kava järgi.

Üleviimine kõrgemasse järku

Saavutada 50 protsenti võimalikust punktide summast kooli- ja vabasõiduharjutuste täitmisel vastava kõrgema järgu kava järgi.

Spordijärgu säilitamine

Saavutada 50 protsenti võimalikust punktide summast kooli- ja vabasõiduharjutuste täitmisel oma spordijärgu kava järgi.

Märkus: Meistersportlase järgu nõuded loetakse täidetuks ka siis, kui tullakse üleliiduliste meistrivõistluste võitjaks paarissõidus ja kui seejuures omatakse I spordijärk.

KLASSIFIKATSIOONIKAVA

Meistersportlane ja I järk

Kooliharjutused

Meestel üks harjutus igast alljärgnevast kuuest ja naistel üks harjutus igast alljärgnevast viiest grupist:

I grupist

loositakse järgmised harjutused:

Nr. 38 a)	kaheksa silmustega	Pev—Ves
b)	„ „	Vev—Pes
Nr. 39 a)	kaheksa silmustega	Ptv—Vts
b)	„ „	Vtv—Pts
Nr. 40 a)	kaheksa klambritega (vastukolmikuga)	Pev—Ves
b)	„ „	Vev—Pes
Nr. 41 a)	kaheksa klambritega	Ptv—Vts
b)	„ „ „	Vtv—Pts

II grupist

Kui esimene loosimine langes harjutustele nr. 40 või nr. 41, tulevad teisel korral loosimisele järgmised harjutused:

Nr. 14	silmus	Pev—Vev
Nr. 15	„	Pes—Ves
Nr. 16	„	Ptv—Vtv
Nr. 17	„	Pts—Vts

Nr. 30 a)	vahetuskaar silmustega	Pev—Ves
b)	” ”	Vev—Pes
Nr. 31 a)	vahetuskaar silmustega	Ptv—Vts
b)	” ”	Vtv—Pts

Kui esimeseks harjutuseks oli nr. 38 või nr. 39, tulevad teisel korral loosimisele järgmised harjutused:

Nr. 18 a)	klamber (vastukolmik)	Pev—Vts
b)	” ”	Vev—Pts
Nr. 19 a)	klamber (vastukolmik)	Pes—Vtv
b)	” ”	Ves—Ptv
Nr. 32 a)	vahetuskaar klambritega	Pev—Vtv
b)	” ”	Vev—Ptv
Nr. 33 a)	vahetuskaar klambritega	Pes—Vts
b)	” ”	Ves—Pts
Nr. 40 a)	kaheksa klambritega	Pev—Ves
b)	” ”	Vev—Pes
Nr. 41 a)	kaheksa klambritega	Ptv—Vts
b)	” ”	Vtv—Pts

III grupist

loositakse järgmised harjutused:

Nr. 34 a)	kaheksa kolmikutega	Pev—Ves
b)	” ”	Vev—Pes
Nr. 35 a)	kaheksa kolmikutega	Ptv—Vts
b)	” ”	Vtv—Pts
Nr. 36 a)	kaheksa kahekordse kolmikuga	Pev—Ves
b)	” ” ”	Vev—Pes
Nr. 37 a)	kaheksa kahekordse kolmikuga	Ptv—Vts
b)	” ”	Vtv—Pts

IV grupist

Kui kolmas loosimine langes harjutustele nr. 34 või nr. 35, tulevad neljandal korral loosimisele järgmised harjutused:

Nr. 1	kaar	Pev—Vev
Nr. 2	”	Pes—Ves
Nr. 10	kahekordne kolmik	Pev—Vev
Nr. 11	” ”	Pes—Ves
Nr. 12	kahekordne kolmik	Ptv—Vtv
Nr. 13	” ”	Pts—Vts
Nr. 24 a)	kaheksa	Pev—Ves
b)	”	Vev—Pes

Nr, 25 a)	kaheksa	Ptv—Vts
b)	„	Vtv—Pts
Nr. 28 a)	vahetuskaar kahekordse kolmikuga .	Pev—Ves
b)	„ „ „ .	Vev—Pes
Nr. 29 a)	vahetuskaar kahekordse kolmikuga .	Pts—Vts
b)	„ „ „ . . .	Vtv—Pts

Kui kolmandaks harjutuseks oli nr. 36 või nr. 37, tulevad neljandal korral loosimisele järgmised harjutused:

Nr. 3	kaar	Ptv—Vtv
Nr. 4	„	Pts—Vts
Nr. 5 a)	vahetuskaar	Pev—Ves
b)	„	Vev—Pes
Nr. 6 a)	vahetuskaar	Ptv—Vts
b)	„	Vtv—Pts
Nr. 7	kolmik	Pev—Vev
Nr. 8 a)	kolmik	Pev—Vts
b)	„	Vev—Pts
Nr. 26 a)	vahetuskaar kolmikuga	Pev—Vtv
b)	„ „	Vev—Ptv
Nr. 27 a)	vahetuskaar kolmikuga	Pes—Vts
b)	„ „	Ves—Pts

V grupist

loositakse järgmised harjutused:

Nr. 22 a)	vastukääne	Pev—Vtv
b)	„	Vev—Ptv
Nr. 23 a)	vastukääne	Pes—Vts
b)	„	Ves—Pts

naistele:

Nr. 20 a)	kääne	Pev—Vtv
b)	„	Vev—Ptv
Nr. 21 a)	kääne	Pes—Vts
b)	„	Ves—Pts

Nr. 22 ja nr. 23 vt. ülalpool.

VI grupist

loositakse harjutused nr. 20 ja nr. 21 meestele

Vabasõit

Vabasõidu kestuseks on meestel 5 minutit ja naistel 4 minutit.

II järk
Koolisõiduharjutused

Üks harjutus igast järgmisest viiest grupist:

I grupist

loositakse järgmised harjutused:

Nr. 3	kaar	Ptv—Vtv
Nr. 8	a) kolmik	Pev—Vts
	b) „	Vev—Pts
Nr. 9	a) kolmik	Pes—Vtv
	b) „	Ves—Ptv
Nr. 12	kahekordne kolmik	Ptv—Vtv
Nr. 24	a) kaheksa	Pev—Ves
	b) „	Vev—Pes
Nr. 26	a) vahetuskaar kolmikuga	Pev—Vtv
	b) „ „	Vev—Ptv
Nr. 28	a) vahetuskaar kahekordse kolmikuga	Pev—Ves
	b) „ „ „	Vev—Pes

II grupist

loositakse järgmised harjutused:

Nr. 4	kaar	Pts—Vts
Nr. 6	a) vahetuskaar	Ptv—Vts
	b) „	Vtv—Pts
Nr. 13	kahekordne kolmik	Pts—Vts
Nr. 27	a) vahetuskaar kolmikuga	Pes—Vts
	b) „ „	Ves—Pts
Nr. 29	a) vahetuskaar kahekordse kolmikuga	Ptv—Vts
	b) „ „ „	Vtv—Pts

III grupist

loositakse järgmised harjutused:

Nr. 14	silmus	Pev—Vev
Nr. 15	„	Pes—Ves
Nr. 30	a) vahetuskaar silmustega	Pev—Ves
	b) „ „	Vev—Pes

IV grupist

loositakse järgmised harjutused:

Nr. 18	a) klamber	Pev—Vts
	b) „	Vev—Pts
Nr. 19	a) klamber	Pes—Vtv
	b) „	Ves—Ptv

Nr. 23 a)	vastukääne	Pes—Vts
b)	„	Ves—Pts
Nr. 32 a)	vahetuskaar klambritega	Pev—Vtv
b)	„ „	Vev—Ptv
Nr. 33 a)	vahetuskaar klambritega	Pev—Vts
b)	„ „	Vev—Pts

V grupist

täidetakse järgmine harjutus:

Nr. 25 a)	kaheksa	Ptv—Vts
b)	„	Vtv—Pts

Vabasõit

Vabasõidu kestuseks on meestel 4 minutit ja naistel 3 minutit.

III järk

Koolisõiduharjutused

Üks harjutus igast järgmisest neljast grupist:

I grupist

loositakse järgmised harjutused:

Nr. 1	kaar	Pev—Vev
Nr. 2	„	Pes—Ves
Nr. 5 a)	vahetuskaar	Pev—Ves
b)	„	Vev—Pes
Nr. 7	kolmik	Pev—Vev
Nr. 10	kahekordne kolmik	Pev—Ves
Nr. 11	„ „	Pes—Ves

II grupist

loositakse järgmised harjutused:

Nr. 3	kaar	Ptv—Vtv
Nr. 8 a)	kolmik	Pev—Vts
b)	„	Vev—Pts
Nr. 9 a)	kolmik	Pes—Vtv
b)	„	Ves—Ptv

III grupist

loositakse järgmised harjutused:

Nr. 12	kahekordne kolmik	Ptv—Vtv
Nr. 28 a)	vahetuskaar kahekordse kolmikuga	Pev—Ves
b)	„ „ „	Vev—Pes

IV grupist

täidetakse järgmine harjutus:

Nr. 24 a) kaheksa	Pev—Ves
b) „	Vev—Pes

Vabasõit

Vabasõidu kestuseks on meestel 3 minutit ja naistel 2 minutit.

Noorte järk

Koolisõiduharjutused

Kolm harjutust järgmistest harjutustest:

Nr. 1 kaar	Pev—Vev
Nr. 2 „	Pes—Ves
Nr. 5 a) vahetuskaar	Pev—Ves
b) „	Vev—Pes
Nr. 7 kolmik	Pev—Vev
Nr. 10 kahekordne kolmik	Pev—Vev
Nr. 11 „ „	Pes—Ves

Vabasõit

Vabasõidu kestuseks on noormeestel 2 minutit ja neiudel 1½ minutit.

★

Kõigis järkudes toimetab kohtunikekogu loosimist 24 tundi enne klassifikatsioonivõistluste algust.

Harjutused täidetakse nende numbrite ja tähenduste järjekorras.

TINGMÄRGID

P — parem, V — vasak, e — ette, s — sisse, v — välja, t — taha

---

Muretsege endale

KEHAKULTUURLASE
KÄSIRAAMAT
1948. a.

UJUMISSPORT

UJUMINE

Järgunormid

Mehed

100 m 200 m 300 m 400 m 1000 m 1500 m

Meistersportlane

Vabaujumine	1.01	2.18	—	5.00	—	21.30
Rinnuliumumine	1.13	2.45	—	6.00	—	—
Seliliumumine	1.12	2.40	—	5.45	—	—
Küljeliuumine	1.10	—	4.05	—	—	—

I järk

Vabaujumine	1.07	2.32	—	5.33	—	23.40
Rinnuliumumine	1.19	2.59	—	6.36	—	—
Seliliumumine	1.19	2.56	—	6.28	—	—
Küljeliuumine	1.17	—	4.30	—	—	—

II järk

Vabaujumine	1.16	2.53	—	6.19	—	26.53
Rinnuliumumine	1.30	3.24	—	7.30	—	—
Seliliumumine	1.30	3.20	—	7.21	—	—
Küljeliuumine	1.28	—	5.06	—	—	—

III järk

Vabaujumine	1.32	3.27	—	7.35	—	32.15
Rinnuliumumine	1.48	4.05	—	9.00	—	—
Seliliumumine	1.48	4.00	—	8.50	—	—
Küljeliuumine	1.45	—	6.08	—	—	—

Noorte järk

Vabaujumine	1.48	4.02	—	8.51	24.00	—
Rinnuliumumine	2.06	4.46	—	10.30	—	—
Seliliumumine	2.06	4.40	—	10.20	—	—

Naised				
Meistersportlane	100 m	200 m	400 m	1000 m
Vabaujumine	1.12	2.48	6.00	16.10
Rinnuliumine	1.26	3.10	6.40	—
Seliliumine	1.21	2.57	6.10	—
Küljeliuumine	1.25	3.08	—	—
I järk				
Vabaujumine	1.19	3.07	6.36	17.57
Rinnuliumine	1.35	3.29	7.20	—
Seliliumine	1.29	3.19	6.46	—
Küljeliuumine	1.34	3.27	—	—
II järk				
Vabaujumine	1.30	3.33	7.30	20.13
Rinnuliumine	1.48	3.58	8.20	—
Seliliumine	1.42	3.39	7.42	—
Küljeliuumine	1.47	3.56	—	—
III järk				
Vabaujumine	1.48	4.15	9.00	24.15
Rinnuliumine	2.09	4.45	10.00	—
Seliliumine	2.02	4.23	9.15	—
Küljeliuumine	2.08	4.42	—	—
Noorte järk				
Vabaujumine	2.06	4.58	10.30	25.00
Rinnuliumine	2.30	5.32	11.40	—
Seliliumine	2.21	5.07	10.48	—

Meistersportlase järgu norm loetakse sooritatuks ka neil ujujail, kes üleliidulises 3 km ujumises tulevad esimesele viiele ja maratoniujumises esimesele kolmele kohale. Samadel võistlustel kuni kümnen-daks tulnud ujujail arvatakse sooritatuks I spordijärgu norm.

Linna, oblasti või vabariiklikel 3 km või pikema distantsi ujumises pooled kõrgema spordijärgu ujujad võitnud sportlastele arvatakse vastav kõrgem spordijärk.

SUKELDUSUJUMINE

Järgunormid

Spordijärgud	Mehed		Naised
	25 m	50 m	25 m
I järk	— sek.	38 sek.	20 sek.
II järk	19 sek.	44 sek.	23 sek.
III järk	23 sek.	53 sek.	28 sek.

VETTEHÜPPED

Järgunõuded

MEHED

Spordi- järgud	S u n d h ü p p e d				V a b a h ü p p e d	Silmade kogu- summa
	Klass	Nimetus	Täitmine	Raskuse koefit- sient		
		H o o l a u a l t (3 m)				
Meister- sportlane	5	1½ lend-tirelsõlme	kägardatult, hooga	1,8	5 hüpet — üks hüpe igast klassist; raskuse koefitsient vähemalt 2	145
	14	2 tirelsõlme taha	kägardatult, hoota	2,0		
	17	Tirelsõlm taha	upselt, hoota	1,9		
	24	Tirelsõlm ette	upselt, hoota	1,6		
	31	Vint ette	ülesirutatult, hooga	1,9		
I järk	4	1½ tirelsõlme ette	upselt, hooga	1,8	5 hüpet — üks hüpe igast klassist; ras- kuse koefitsient vähe- malt 1,8	128
	11	Tirelsõlm taha	ülesirutatult, hoota	1,6		
	16	Tirihüpe taha	upselt, hooga	1,9		
	24	Tirelsõlm ette	kägardatult, hoota	1,5		
	30	Poolvint taha	ülesirutatult, hoota	1,6		
II järk	1	Tirihüpe ette	ülesirutatult, hooga	1,3	Ei ole	46
	11	Tirelsõlm taha	upselt, hoota	1,6		
	16	Tirihüpe taha	kägardatult, hoota	1,4		
	23	Tirihüpe ette	ülesirutatult, hoota	1,2		
	29	Poolvint ette	ülesirutatult, hooga	1,8		

Spordi- järgud	S u n d h ü p p e d				V a b a h ü p p e d	Silmade kogu- summa
	Klass	Nimetus	Täitmine	Raskuse koefit- sient		
III järk	1	Tirihüpe ette	upselt, hoota	1,3	Ei ole	27
	8	Tirihüpe taha	ülesirutatult, hoota	1,6		
	4	1½ tirelsõlme ette	kägardatult, hoota	1,6		
Noorte järk	1	Tirihüpe ette	ülesirutatult, hoota	1,1	Ei ole	24
	9	Tirelsõlm taha	kägardatult, hoota	1,5		
	1	Tirihüpe ette	upselt, hooga	1,3		
T o r n i s t (10 m)						
Meister- sportlane	4	1½ tirelsõlme ette	upselt, hooga	1,6	5 hüpet — üks hüpe igast klassist; ras- kuse koefitsient vä- hemalt 1,8	130
	9	Tirihüpe taha	upselt, hoota	1,9		
	17	Lend-tirelsõlm taha	kägardatult, hoota	1,7		
	24	1½ tirelsõlme ette	upselt, hoota	1,7		
	30	Kägar vette	upselt, hoota	1,6		
I järk	1	Tirihüpe ette	upselt, hooga	1,4	5 hüpet — üks hüpe igast klassist; ras- kuse koefitsient vä- hemalt 1,6	125
	10	Tirelsõlm taha	ülesirutatult, hoota	1,8		
	17	Lend-tirelsõlm taha	kägardatult, hoota	1,7		
	24	1½ tirelsõlme ette	kägardatult, hoota	1,6		
29	Tirelsõlm ette	ülesirutatult, hoota	1,4			

II järk	1	Tirihüpe ette	ülesirutatult, hoota	1,1	Ei ole	44
	10	Tirelsõlm taha	upselt, hoota	1,6		
	16	Tirelsõlm taha	kägardatult, hoota	1,5		
	21	Tirihüpe ette	upselt, hoota	1,3		
	27	Tirihüpe tiriseisust kätel	ülesirutatult, hoota	1,3		
T o r n i s t (5 m)						
III järk	1	Tirihüpe ette	upselt, hoota	1,2	Ei ole	23
	9	Tirihüpe taha	ülesirutatult, hoota	1,3		
	4	1½ tirelsõlme ette	kägardatult, hooga	1,3		
Noorte järk	1	Tirihüpe ette	ülesirutatult, hoota	1,0	Ei ole	21
	10	Tirelsõlm taha	upselt, hoota	1,3		
	1	Tirihüpe ette	kägardatult, hooga	1,2		

NAISED

H o o l a u a l t (3 m)						
Meister- sportlane	4	1½ tirelsõlme ette	upselt, hooga	1,8	5 hüpet — üks hüpe igast klassist; ras- kuse koefitsient vä- hemalt 1,8	135
	10	Tirihüpe taha	upselt, hoota	1,6		
	16	Tirihüpe taha	ülesirutatult, hoota	1,8		
	24	Tirelsõlm ette	kägardatult, hoota	1,5		
	29	Poolvint ette	upselt, hooga	1,8		
I järk	2	Tirelsõlm ette	upselt, hooga	1,7	5 hüpet — üks hüpe igast klassist; ras- kuse koefitsient vä- hemalt 1,6	125
	11	Tirelsõlm taha	ülesirutatult, hoota	1,6		
	18	Lend-tirelsõlm taha	kägardatult, hooga	1,8		
	23	Tirihüpe ette	ülesirutatult, hoota	1,2		
	29	Poolvint ette	ülesirutatult, hooga	1,8		

Spordijärgud	S u n d h ü p p e d				V a b a h ü p p e d	Silmade kogusumma
	Klass	Nimetus	Täitmine	Raskuse koefitsient		
		H o o l a u a l t (3 m)				
II järk	1	Tirihüpe ette	ülesirutatult, hooga	1,3	Ei ole	35
	11	Tirelsõlm taha	kägardatult, hoota	1,5		
	16	Tirihüpe taha	upselt, hoota	1,7		
	23	Tirihüpe ette	kägardatult, hoota	1,1		
III järk	1	Tirihüpe ette	ülesirutatult, hoota	1,1	Ei ole	24
	11	Tirelsõlm taha	upselt, hoota	1,6		
	1	Tirihüpe ette	kägardatult, hooga	1,3		
Noorte järk	1	Tirihüpe ette	ülesirutatult, hoota	1,1	Ei ole	22
	9	Tirelsõlm taha	kägardatult, hoota	1,5		
	14	Tirihüpe ette	upselt, hooga	1,3		
		T o r n i s t (10 m)				
Meistersportlane	4	1½ tirelsõlme ette	kägardatult, hooga	1,5	5 hüpet — üks hüpe igast klassist; raskuse koefitsient vähemalt 1,6	130
	10	Tirelsõlm taha	ülesirutatult, hoota	1,8		
	16	Tirelsõlm taha	upselt, hoota	1,7		
	21	Tirihüpe ette	ülesirutatult, hoota	1,5		
	27	Tirihüpe tiriseisust kätel	ülesirutatult, hoota	1,3		

		T o r n i s t (10 m)				
I järk	1	Tirihüpe ette	ülesirutatult, hooga	1,2	4 hüpet — üks hüpe igast klassist; raskuse koefitsient vähemalt 1,4	110
	11	Lend-tirelsõlm taha	kägardatult, hoota	1,9		
	16	Tirelsõlm taha	kägardatult, hoota	1,5		
	21	Tirihüpe ette	upselt, hoota	1,3		
		T o r n i s t (5 ja 10 m)				
II järk	1	Tirihüpe ette (10 m)	upselt, hoota	1,3	Ei ole	32
	9	Tirihüpe taha (5 m)	ülesirutatult, hoota	1,3		
	16	Tirelsõlm taha (5 m)	kägardatult, hoota	1,2		
	21	Tirihüpe ette (10 m)	kägardatult, hoota	1,2		
		T o r n i s t (5 m)				
III järk	1	Tirihüpe ette	ülesirutatult, hoota	1,0	Ei ole	21
	10	Tirelsõlm taha	upselt, hoota	1,3		
	1	Tirihüpe ette	kägardatult, hooga	1,2		
Noorte järk	1	Tirihüpe ette	upselt, hoota	1,2	Ei ole	20
	10	Tirelsõlm taha	kägardatult, hoota	1,2		
	1	Tirihüpe ette	ülesirutatult, hoota	1,0		

Kõrgema spordijärgu saamiseks peab sellele eelnema vastav järk.

VABAMAADLUS

(vt. lk. 37)

VEE-MOOTORSPOORT

Järgunõuded

Meistersportlane

Meistersportlase järgu saamiseks tuleb üleliidulistel meistrivõistlustel tulla ametlikus laevade (paatide) klassis esimesele või teisele kohale

või

saavutada aasta jooksul kaks võitu 50 protsendi sportlaste üle, kes võtavad neist võistlustest osa ja kes kuuluvad meistersportlaste hulka.

I spordijärk

Aasta jooksul tuleb saavutada kaks võitu 50 protsendi I järgu sportlaste üle, kes neist võistlustest osa võtavad.

II spordijärk

Aasta jooksul tuleb saavutada kaks võitu 50 protsendi II järgu sportlaste üle, kes neist võistlustest osa võtavad.

III spordijärk

Linnavõistlustel tuleb saavutada esimene koht algajate klassile tingimusel, et võistlustest võtab vastavas kategoorias osa vähemalt 6 inimest,

või

aasta jooksul kaks võitu 50 protsendi III järgu sportlaste üle, kes neist võistlustest osa võtavad.

Noorte spordijärk

Ei anta.

Spordijärgu säilitamine

Selleks tuleb aasta jooksul saavutada vähemalt üks võit oma järgu 50 protsendi sportlaste üle.

Muid nõudeid

Spordijärk antakse sportlastele, kellel on spordi-mootorpaatide juhtimise luba.

Kõrgema spordijärgu saamiseks peab omama sellele eelnevat spordijärku.

VEEPALL

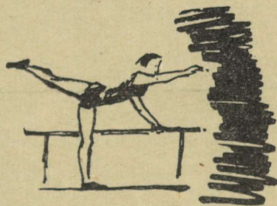
(vt. lk. 35)

VEHKLEMINE

(vt. lk. 37)

VÕIMLEMINE

Järgunõuded

Meistersportlane

Tuleb saavutada 75 protsenti võimalikust punktide kogusummast sundharjutuste täitmisel meistrite kuuevõistluse kava järgi.

Üleviimine kõrgemasse spordijärku

Tuleb saavutada 75 protsenti võimalikust punktide kogusummast sundharjutuste täitmisel kõrgema järgu kuuevõistluse kava järgi.

Spordijärgu säilitamine

Tuleb saavutada 75 protsenti võimalikust punktide kogusummast sundharjutuste täitmisel oma spordijärgu kuuevõistluse kava järgi.

VÕRKPALL

(vt. lk. 35)

VARAVAPALL

(vt. lk. 35)

L I S A D

Lisa 1

..... Kehakultuuri- ja Spordikomitee

Tõend nr......

Käesolev tõend on antud seltsimehele .....

.....
(perekonna-, ees- ja isanimi)

selle kohta, et võistlustel .....

..... nr. ....

.....
ta saavutas järgmise resultaadi: .....

.....
Tõend on välja antud esitamiseks kehakultuuri- ja spordikomiteele oma elukoha järgi.

Võistluste peakohtunik .....

(allkiri loetavalt)

..... " " ..... 194 .. a.

Sportlase arvelduskaart

Koht
foto jaoks

(missuguse spordiseltsi liige)

(linn või n. e)

(kehakultuurikollektiiv)

(perekonna-, ees- ja isanimi)

(sugu)

SPORDIALA

Sünniaeg

Rahvus

Sotsiaalne seis

Parteilisus

Haridus

(alg-, kesk- või kõrgem)

Kehakultuuriline eriharidus (mis on lõpetanud)

VTK märgi nr.: I aste

II aste

Missugust spordiala harrastab

Kohtuniku kategooria

(missugusel spordialal)

Töökoht ja amet

Riiklikud autasud

(isiklik allkiri)

SPORDIJÄRK

järk	Vastuvõtu kuupäev	Käskkirja nr.	Missugune organisatsioon andis	Pileti või tõendi nr.

Spordiresultaadid

Jrk. nr.	Võistluste nimetus	Kuu-päev	Võistluste koht	Resul-taat	Jrk. nr.	Võistluste nimetus	Kuu-päev	Võistluste koht	Resul-taat
					Märkmed ülemineku kohta teise organisatsiooni või ümberkolimise kohta:				
					Kodune aadress:				
					Töökoha aadress:				
					Telefoni nr.:				

KLASSIFITSEERITUD SPORTLASTE ARVELDUSRAAMAT

Jrk. nr.	Perekonna-, ees- ja isanimi ja vanus	Linn	Organisat- sioon (spordiselts)	Käskkirja nr. ja kuupäev	Klassifi- katsiooni pileti nr.	Märkus märgi väljaand- mise kohta	Märkus üleviimise kohta teise järku	Märkus arvelt maha- võtmise kohta

..... Kehakultuuri- ja spordikomitee

Nimekiri nr. ....

KLASSIFIKATSIOONIPILETITE VÄLJAANDMISE KOHTA

..... järgu sportlastele

(spordiala)

Jrk. nr.	Perekonna-, ees- ja isanimi	Organisat- sioon (spordiselts)	Kehakultuuri- kollektiiv	Välja- andmise kuupäev	Pileti nr.	Allkiri vastuvõtmise kohta

Kokku on nimekirja nr. .... järgi välja antud

..... klassifikatsioonipiletit

Komitee esimees .....

(allkiri)

Kehakultuuri- ja spordikomitee

Nimekiri nr. ....

SPORDI JÄRGUMÄRKIDE VÄLJAANDMISE KOHTA

järgu sportlastele

(spordiala)

Jrk. nr.	Perekonna-, ees- ja isanimi	Organisat- sioon (spordiselts)	Kehakultuuri- kollektiiv	Väljaandmise kuupäev	Pileti nr.	Allkiri vastuvõtmise kohta

Kokku on nimekirja nr. .... järgi välja antud

..... märki

Komitee esimees

(allkiri)

Kehakultuuri- ja Spordikomitee

KLASSIFIKATSIOONI NIMEKIRI

järgu sportlaste kohta

(spordiala)

seisuga

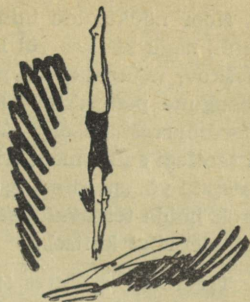
194 a.

(linn, maakond, vabariik)

Jrk nr.	Perekonna-, ees- ja isanimi	Organisatsioon (spordiselts)	Kehakultuuri-kollektiiv	Järgu andmise kuupäev	Hooaja parim tulemus	Märkused

Komitee esimees

(allkiri)

NÕUKOGUDE DEMOKRAATIA KOOL

Järgusportlane peab olema poliitiliselt kasvatatud ideoloogiline nõukogude kodanik. Ta peab võtma osa poliitilisest ühiskondlikust tööst, end järjekindlalt poliitiliselt harima ja olema ka noorte poliitiliseks kasvatajaks. Ta peab põhjalikult mõistma ka nõukogude keha- kultuuriliikumist ja selle suurt erinevust kodanlikust kehakultuuri- liikumisest.

Kodanusele on sport relvaks, mille abil ta püüab rahvahulki kasvatada temale vajalikus suunas, et neid kõrvale juhtida ühiskondlikust elust — poliitilisest ja revolutsioonilisest võitlusest, oma ja oma rahva saatuse otsustamisest. Suure käraga spordi ümber, igasuguste spordisensatsioonide ülespuhumisega, igasuguse jutlustamisega sellest, et sport olevat ainult spordi pärast ja väljaspool poliitikat, püüavad kapitalistliku maailma ninamehed rahvast rumalaks teha ja summutada rahvamasside isemõistmist. Selleks on nad nõus isegi koerte võiduajamisi tunnistama spordiks.

Ei saa eitada, et rajatagusest spordiliikumisest võtavad osa suured noorsoohulgad ja et nende spordisaavutused on kõrgest klassist, kuid, hinnates neid saavutusi, ei sulge nõukogude kehakultuurlased momentdiksi silmi selleks, et mitte näha kodanliku spordi rahvaauenulist ja antidemokraatlikku põhiolemust.

Vaatleme aga, kuidas areneb ja võrsub nõukogude kehakultuurlane ja kuidas tema võtab osa oma maa ühiskondlikust ja poliitilisest elust.

Noor nõukogude inimene astub kehakultuuriorganisatsiooni. Maa-delda nagu Kotkas või Puusepp, tõugata kuuli nagu Lipp, ujuda nagu Meškov, mängida korvpalli nagu Lõssov — missugust noort ei võlu niisugune perspektiiv! Missugust noort see ei meelita regulaarsele spordiharrastamisele? Kuid spordisektsioonidesse tulevad ka need, kes ei taotlegi suurt meisterlikkust, kuid kes tahavad seltsimeestega jõudu katsuda või spordimängudest osa võtta peamiselt selleks, et end keha-liselt hoida teataval tasemel, mis on vaja tööks ja valmisolekuks nõu-kogude riigi kaitseks.

Treenides ja võttes osa võistlustest noor arendab pikkamisi mitme-suguseid omadusi. Spordiharrastamine mitte ainult ei tugevda ta liha-seid, vaid ka distsiplineerib teda, muudab ta julgeks, osavaks, õpeta-des võitlema takistuste ja raskustega ja neid ületama.

Muidugi, kõike seda saab sport noortel arendada ka kodanlikes maades. Kuid missuguseid eriomadusi kasvatab noortes meie nõu-kogude sport?

Iga noor nõukogude kodanik on spordiorganisatsiooni liige, mille saatust otsustab mitte äri-meese-ettevõtja ja spordiga kaubitseja, vaid ettevõtte, asutuse jne. noored kaaslased ise, ja seda juba üldistes huvides. Spordiorganisatsiooni ainsaks ja täieõiguslikuks peremeheks meil on kollektiiv. Kollektiiv otsustab ise kõik. Kollektiiv valib oma liikmete hulgast nõukogu, usaldades sellele kogu tegevuse juhti-mise. Kollektiiv kontrollib ja arvustab oma juhtide tööd, omades igal ajal õigust parandada juhtide vigu ja halbu juhte asendada väärilise-matega. Kollektiivi see õigus on fikseeritud spordiselti põhikirjas. Põhikirjas on kinnitatud ka kõigi liikmete võrdne õigus osa võtta spordiorganisatsiooni töösse puutuvate kõigi küsimuste otsustamisest. Seda õigust on kehakultuurlased alati kasutanud organisatsiooni aru-annete ja valimiste puhul, kus halvad spordijuhid on saanud valju kriitika osaliseks ja kus on loobunud nende edasivalimisest spordi-selti uude nõukogusse.

Kehakultuuriorganisatsioonide kogu elu on rajatud isetegevusele. Sportlased korraldavad võistlusi omal jõul, hoiavad ise oma spordi-inventari, ehitavad ise spordiväljakuid ja kas või staadione, nagu selle kohta esineb eeskujud.

Ja kogu see isetegevus, ühine treening seltsimeestega, ühised spordimängud, ühine osavõtt võistlustest, kuid samal ajal ka ühine otsuste tegemine kõigis oma kehakultuuriorganisatsiooni puutuvais küsimusis, annab igale noorele peremehetunde, arendab kollektivismi

tunnet, üldist vastutustunnet, paneb teda huvituma kollektiivi arenemisest spordisaavutuste tõusust ja organisatsiooni iga liikme edusamudest ja võitudest. Mitte isiklike huvide vastuseadmine kollektiivi huvidele, vaid liitumine ühiseks kollektiiviks ja ühiste huvide mõistmine — see kõik juhib noort, keda on kasvatanud nõukogude kehakultuuriliikumine, mille põhimõtteks on: „üks kõigi eest ja kõik ühe eest“.

Ka kodanlikes spordiorganisatsioonides juhtub, et noori köidavad ühised huvid. Kuid seal on need huvid väga kitsapiirilised, tavaliselt mitte ületades puht sportlikke huvisid, sest et kodanliku spordi juhid püüavad noorsugu riigi ühiskondlikust elust hoolikalt eemal hoida ja sportlaste huvisid rahva huvidele vastu seada.

Meie maal on see teisiti. Arendades noores tema huvide ühtlust spordikollektiivi huvidega ei sulgu nõukogude kehakultuuriorganisatsioon vastupidi kodanlikule spordiliikumisele iseendasse. Ta on tihe- das ühenduses riigi ja parteiga, kommunistlike noorte ja ametiühinguorganisatsioonidega, tundes alati nende abi ja hoolitsevat kätt. Nõukogude kehakultuuriliikumine ei juhi noore tähelepanu eemale ühiskondlik-poliitilisest elust ega rahva üldisest võitlusest, vaid, vastupidi, arendab ühtsusetunnet asutuse, linna ja riigiga. Seda tunnet hoiab ülal kogu elu nõukogude riigis. Meie maa peremeesteks pole mingisugused kapitalistlikud sahkerdajad, vaid rahvas ise. Heitnud endalt igasuguse ekspluaterimise, töötab nõukogude rahvas suure entusiasmi- ga, ehitades vägevat kommunismi hoonet. Ja noor kehakultuurlane-patrioot näeb oma rahva pojana selgesti oma kohta kommunisti ehitajate ridades.

Oma õige koha leidis kehakultuurlane ka neil päevil, kui veel käis raske Isamaasõda. Ja aidates nüüd teostada stalinlikku viisaastaku- plaani töötavad kehakultuurlased suure entusiasmi- ga tehastes ja põl- dudel. Nad võtsid aktiivselt osa ka ülemnõukogu valimiskampaniast. Nad töötasid agitaatoritena valimisjaoskondades, korraldasid agitatsioonirännakuid jalgsi ja suuskadel, toimetasid kätte valimismaterjale ja -kirjandust jne. Sportlased agiteerisid stalinlikku kommunistide ja parteitute blokki ja selle kandidaate. Võttes aktiivselt osa poliitilisest kasvatus- tööst nad täiendasid ennast ka poliitiliselt.

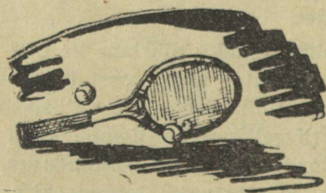
Tuleb rõhutada veel üht meie kehakultuuriliikumise iseärasust, mis on rajatud kogu nõukogude riigi rahvaste vennalikule koostööle. Meie spordile on võõras rahvastevaheline vaen, mida aga kodanlikus spordis avalikult kultiveeritakse rassilise diskriminatsiooni näol. Võrdseid õigusi esineda võistlustel, lahendada kõiki spordiküsimusi

jne. omavad meil nii venelane kui ka grusiinlane, nii ukrainlane kui ka leedulane, nii kasahh kui ka eestlane. Ühesuguselt populaarsed on meie maal nii vene poksija Nikolai Korolev, gruusia jalgpallur Boris Paitšadze, ukraina tõstja Jakob Kutsenko, eesti maadleja Johannes Kotkas kui ka teiste rahvaste esindajad. Meie rahvaste vennaliku sõpruse sümboliks on iga-aastased üleliidulised kehakultuurlaste paraadid.

Muidugi ei arene noorte kehakultuurlaste kasvatamine meil ise-voolu teed, vaid võitluses kõige vana iganenu vastu ja eesrindlike kehakultuurlaste võitluses mahajäänutega ja individuaalselt meeles-
tatud organisatsiooniliikmetega. Ja selles on vastutuslik osa kommunistlikel noortel, ametiühinguorganisatsioonidel, kehakultuurijuhtidel, treenereil ja ka järgusportlastel, kes peavad kogu jõuga kaasa aitama uue võidule kogu vana ja iganenu üle.

Nõukogude kehakultuuriliikumine on kõige demokraatlikum maailmas, olles sotsialistliku demokraatia suureks kooliks.

Kasvatatud bolševistliku partei ja leninlik-stalinlike kommunistlike noorte koolis võitlevad miljonid nõukogude kehakultuurlased kommunismi täieliku võidu eest meie maal, võitlevad bolševike partei ja oma armastatud juhi ja õpetaja seltsimees Stalini nimel. Järgusportlased peavad selles võitluses olema eesrindlikeks kehakultuurlasteks.

ASUME

JÄRGUSPORTLASTE ETTEVALMISTAMISELE

Nõukogude noorsugu tegeleb spordiga mitte spordi enda pärast, vaid sport on meil vahendiks, et kasvatada „tervet, tugevat, osavat, leidlikku, südi, takistustega võidelda oskavat ja enesekindlalt edasi-vaatavat inimest“ (M. Kalinin). Nimelt niisuguseid omadusi peab endas kasvatama kommunistlikku ühiskonda kasvatav noorpõlv, kes võitleb sõjajärgse stalinliku viisaastakuplaani täitmise eest.

Seepärast on meie kehakultuuriorganisatsioonide tegevuse aluseks kehakultuuri ja spordi laialdane levitamine rahva hulgas. See on keskseks ideeks ka kõigi spordivõistluste kalendrite koostamisel, sest suurehulgaliste võistluste korraldamisega mitmesugustel spordialadel aitame kõige paremini populariseerida sporti.

Meil on tuhandeid kehakultuurialgkollektiive. Nende tegevus muutub üha intensiivsemaks. Neis on väga palju noori. Kuid kui võrrelda, kui palju startijaid on ametiühingute ja kommunistlike noorte suusa- ja jooksukrossidel ja kui palju inimesi tegutseb kehakultuurikollektiivides, on meil otsekohe selge, et massispordi arenemise tempo pole ikka veel küllaldane. Seepärast tuleb suurt rõhku panna võimalikult kõigi noorte mobiliseerimiseks kehakultuurikollektiividesse.

Iga aasta parandatakse mitusada korda üleliidulisi rekordeid. See on vägagi suur saavutus, kuid meie rekordeid peab tunduvalt rohkem parandatama ja meil peab olema tunduvalt rohkem uusi tšempione.

Võrreldes nõukogude ja rajataguste sportlaste resultaate näeme, et meie esimese rea meistrite saavutused tõstmises, kiiruisutamises, jalgpallis, ujumises, korvpallis, maadluses, males ja mõningail kergejõustikualadel on klassilt võrdsed rahvusvaheliste saavutustega, paljudel juhtudel koguni ületavad need. Kuid samal ajal on veel vähe noori, kes oleksid jõudnud küllaldaselt lähedale juhtivaile meistreile.

Ses suhtes seisab meil veel väga suur töö ees. Me peame saavutama nii suure sporditehniliste resultaate tõusu, et meil oleks rohkem niisuguseid atleete, keda saaks kõrvutada näiteks Johannes Kotka, Grigori Novaki, Leonid Meškovi, John Lössovi, Nina Dumbadze jt. ja kes võistluses nendega tõstaksid veelgi nõukogude spordiklassi.

Noored sooritavad iga aasta massiliselt VTK kompleksi märke. Paljudes kehakultuurikollektiivides pole aga töö kompleksi alal korraldatud nii, nagu see peaks olema. VTK kompleksi alal tuleb tõsta õppesportitöö kvaliteeti, sest selle kaudu saavutatav mitmekülgne kehaline ettevalmistus on aluseks ka sporditehniliste resultaate tõusule ükskõik missugusel spordialal.

Kehakultuurikollektiivid peavad korraldama omavahelisi korrespondentsvõistlusi kõigil võimalikel aladel, eeskätt aga kergejõustikus, ujumises, jalgrattasõidus, VTK mitmevõistluses jne. Nende võistluste hindamise kriteeriumiks peab olema osavõtu massilisus võistlustest ja tehniliste resultaate kõrge tehniline tase.

Kõige juures on üheks suureks ülesandeks järgusportlaste kasvatamine. Spordijärgu ja vastava järgu saamine õhutab veel suuremale endaviimistlemisele, et spordijärkude redelit mööda tõusta meistersportlase nimetuse saamiseni ja rahvusvaheliste saavutuste püstitamiseni. Selle juures etendab tähtsat osa spordijärgu kiire ja lünkadeta vormistamine ja järgumärkide ja klassifikatsioonipiletite pidulik kätteandmine järgusportlastele.

Suurt rõhku pandagu sellele, et iga koolinoor, kes on jõudnud vastavasse ikka, omandaks noorte spordijärgu märgi. Selleks tuleb koolides pidevalt populariseerida spordijärgu märgi sooritamist, milleks omakorda kasutatagu kõiki võimalikke vahendeid noorte spordijärgu normide ja nõuete tutvustamiseks noortele. Kui normid ja nõuded on pidevalt noorte silme ees vastavate tabelite, diagrammide, fotode jne. näol, ärkab noores suurem huvi asja vastu ja ta hakkab katsetama, kas ka tema ei suudaks end temale sobival spordialal ette valmistada järgumärgi ja klassifikatsioonipileti saamiseks. Järgusportlaste ettevalmistamises korraldatagu klasse ja koolide vahelisi võistlusi, kusjuures võistluste hindamise kriteeriumiks olgu ettevalmistuse kvaliteet ja väljaantavate märkide hulk. Selles on suur töö teha koolide kehalise ja sõjalise kasvatuse õpetajail.

Peeaeagu kõik, mis on mainitud koolide kohta, on maksev ka kehakultuurikollektiivide kohta spordiseltside jne. juures. Õhutamaks sel-

les peab kujunema vastastikune väljakutsumine sotsialistlikuks võistluseks järgusportlaste ja VTK kompleksi märgi sooritajate ettevalmistamises. See kujunegu traditsiooniks.

Järgunormide ja -nõuete sooritamiseks tuleb järjekindlalt korraldada võistlusi. Paljudes keskustes on saanud kiiduväärseks traditsiooniks võistluste korraldamine näiteks III ja II järgu maadlejaile ja poksijaile. Neil võivad järku mitteomavad uustulnukad katsetada oma võimeid võistluses järgusportlastega ja võitude puhul järgusportlaste üle ise täita vajalikud järgunõuded. Ja kes on juba saavutanud III järgu normid, see kahtlemata püüab end täiendada kõrgemate spordijärkude ründamiseks.

Spordisektsioonide bürood peavad koostama plaane järgusportlaste ettevalmistamiseks nii talvistel kui ka suvistel spordialadel. Nii suusatajad kui ka kiiruisutajad peavad töötama kogu aasta kestel, sest vastasel korral on neil raske saavutada kõrgeid resultate. Sama on kehtiv kergejõustiklaste, ujujate jt. kohta. Sektsioonivõistluste kalender tuleb koostada aegsasti ja see võtta kollektiivi üldisse võistluste kalendrisse, sealjuures ei tule piirduda ainult omavaheliste võistlustega, vaid võistlustele tuleb kutsuda ka teiste kehakultuurikollektiivide spordisektsioone.

Spordi erialade ja kehalise üldettevalmistuse sektsioonid peavad haarama kehakultuuriliikumisse kogu spordivõimelise elanikkonna ja ette valmistama hulgaliselt OVTK ja VTK märgi omanikke ja järgusportlasi.

ÕPPESPORTITÖÖ ORGANISEERIMISEST

Juhtiv osa järgusportlaste ettevalmistamise mitmepalgelises töös kuulub kehakultuuri- ja spordikomiteede ja spordiseltside õppesportdiosakondadele. Need on operatiivstaapideks, kust juhitakse jooksvat tööd, organiseeritakse õppusi ja kontrollitakse kogu töö käiku. Mida parem juhtimine, seda parem on töö kvaliteet, seda rohkem kasvatatakse järgusportlasi ja seda kõrgemaid saavutusi nad näitavad.

Nõukogude kehakultuurisüsteemi põhilüliks on algkollektiiv. Neis võrsuvad reservid spordikoolidele. Seepärast peab õppesportdiosakondade esmajärguline tähelepanu olema suunatud algkollektiividele ja nende töö tõhustamisele. Algkollektiive tuleb varustada niisuguste treenerite ja instruktoritega, kes oskaksid tööd juhtida huvitamapanevalt ja kaasakiskuvalt ja kes oleksid suutelised varakult avastama noore kalduvusi ühe või teise spordiala edukaimaks harrastamiseks.

Ulatuslike nõudmiste täitmiseks treenerite ja instruktorite järele tuleb neid otsida eelkõige ühiskondlikust aktiivist. Ühiskondlike treenerite-instruktorite kaadrite kvalifikatsiooni tõstmine ja uute kaadrite kasvatamine kehakultuuriliikumise jaoks on tähtsaimaid ülesandeid, mille lahendamisel peavad töötama kõik juhtivad õppesportdiosakonnad.

Õppesportitöö edukuse kindlaksmääramise kriteeriumiks on kehakultuurikollektiivide arvu tõus ja see, kui palju uustulnukaid kehakultuurlasi on omandanud spordijärke. Ühtlasi on üheks näitajaks see, kui palju rekordeid on uuendatud hästikorraldatud õppesportitöö tagajärjel.

Järgusportlaste kasvatamine ja spordimeisterlikkuse tõus pole aga mõeldav ilma töö laiendamiseta VTK kompleksi alal. Ei saa ju olla ühtki järgusportlast, kellel puuduks spordijärgu klassifikatsioonipilet. Tuleb teha selgitustööd, et järgusportlase märki ei saa enne, kui sportlasel pole juba VTK märki.

Suurel arvul võistluste korraldamiseks on vaja ka suurel arvul kohtunikke niisugustel põhilistel spordialadel, nagu kergejõustik, uju-

mine, suusatamine, võimlemine ja spordimängud. Neid tuleb järjekindlalt ette valmistada vastavalt kursusel, samaaegselt täiendades olemasolevate kohtunike kaadrite teadmisi. Hea kohtunikekogu koosseis tagab mitte ainult võistluste määrustepärase läbiviimise, vaid tõstab ka võistluste taset ja isegi tehnilisi spordiresultaate.

Suurt tähelepanu peavad õppesportdioskonnad pöörama ka statistiliste materjalide läbitöötamisele — nende valikule, süstematiseerimisele ja analüüsimisele. Saavutuse arveldamises, järgusportlaste nimestike pidamises jne. peab valitsema rangeim kord. Sellel tööil on suur tähtsus ühe või teise spordiala arengu kvalitatiivseks ja kvantitatiivseks hindamiseks.

Igati tuleb arendada ka kehakultuurlaste enda isetegevust ja initsiatiivi, et neist saada aktiviste kehakultuuri-massitöö alal. Järgusportlase aukohustuseks olgu saada ühiskondlikuks instruktoriks, oma kogemuste edasiandjaks nooremaile. See kõik tuleb arvesse meistersportlase nimetuse saamisel, sest, nagu teada, võivad järgusportlased meistersportlase austava tiitli saada ainult tingimusel, kui nad pärast vastavate järgunormide ja -nõuete täitmist ja VTK kompleksi II astme märgi sooritamist on ühtlasi tegevad ühiskondlikus, pedagoogilises või organisatsioonilises kehakultuuritöös. Seda pidagu mees ka kõik järgusportlased, kes seavad endale eesmärgiks jõuda järgusportlase kõrgeima nimetuseni.

Kogemusi ühiskondlikuks instruktoriks-kohtunikuks hakkamiseks võib saada juba noorte spordikoolides. Kuid peale selle võib teadmisi hankida vastavalt kursusel ja vastavais seminarides. Kõige lisaks mängib suurt osa iseseisev endatäiendamine, iseseisev uurimistöö, et end edasi arendada ja et saadud kogemusi jagada ka nooremaile. Nii mõnigi tuntud meistersportlane on asutanud oma kooli noorte õpetamiseks mitte ainult oma erialal, vaid ka üldises kehalises ettevalmistamises ja viimistlemises.

Õppesportdioskonnad peavad oskama järgusportlasi rakendada ühiskondlikusse töösse ettevõteteis ja asutuses, kus on väga avarad tööpõllud. Eriti vajavad vilunud instruktooreid kehalise üldettevalmistuse sektsioonid, need uuelaadsed sektsioonid, mis asutati seoses VTK kompleksi ümberkorraldamisega 1946. a.

Kokkuvõttes olgu järgusportlase suureks eesmärgiks ja ülesandeks pidev endatäiendamine ja noorte õpetamine ja juhtimine, kusjuures kogemuste saamiseks peavad neid abistama õppesportdioskonnad.

JÄRGUSPORTLASTE

KASVATAMINE

NOORTE SPORDIKOOLIDES

Noorte (laste) spordikoolide organiseerimise periood on tegelikult juba seljataga. Seepärast on spordikoolidele tehtud ülesandeks lõplikult kõrvaldada kõik organiseerimisperioodil ilmnenud puudused, tõsta kõrgele tasemele spordikoolide kasvandike spordimeisterlikkus ja viia õppe- ja poliitiline kasvatustöö spordikoolides nii kõrgele, et lähemal aastail täieneksid meie meistersportlaste read uute ja andekate noorsportlaste kaadritega.

Nende ülesannete täitmiseks juhatas Üleliiduline Kehakultuuri- ja Spordikomitee oma käskkirjas „Noorte spordikoolide töö tulemuste kokkuvõte 1946. a. kohta“ kätte rea abinõusid, mida pole üleliigne ka siinkohal meenutada.

Käskkirjas märgitakse, et hoolimata noorsoo suurest tungist spordikoolidesse pole nende koolide direktorid ja ka kohalikud kehakultuuri- ja spordikomiteed seda osanud kasutada andekamate noorsportlaste valikuks spordikoolidesse.

Vääralt on õpilaste valikul spordikoolidesse suhtunud ka paljude spordiseltside juhatajad. Selle asemel, et suunata parimaid noorsportlasi spordikoolidesse, kus on loodud kõige soodsamad tingimused noorte edasiarenemiseks, hoiavad need juhatajad kitsarinnalistest käelutlustest lähtudes noori kinni seltsi algkollektiivides.

Seoses sellega tehti noorte spordikoolide direktoreile range korraldus, et alates 1. juunist 1947. a. ei tohtinud koolides olla enam ühtki õpilast, kellel poleks III spordijärku. Selleks tuli koolides korraldada klassifikatsioonivõistlused ja need, kes ei soorita klassifikatsiooninorme, õpilaste koosseisust välja arvata. Samast tähtajast arvates ei iubatud noorte spordikoolidesse vastu võtta neid, kellel puudub III spordijärk.

Viimasena mainitud korraldus ei tähenda aga seda, et noorte spordikoolide ukсед oleksid suletud tõesti andekaile noorsportlastele,

kuigi neil esialgu puudub spordijärk. Selleks on lubatud spordikoolide juurde luua kooliõpilaste kandidaatide grupid, et andekaid noori kiiresti ette valmistada klassifikatsiooninormide sooritamiseks.

Spordikoolidesse vastuvõetud õpilasi tuleb juba edasi arendada, et nad tõuseksid spordijärkude redelil järjest kõrgemale. Kui pidada silmas, et noorte spordikoolidesse võetakse vastu õpilasi kuni 22 a. vanuseni, võivad nad koolis õppimise aja vältel saavutada kas või meistersportlase nimetuse.

Et noor areneks spordikoolis pidevalt edasi ja et ta võiks rünnata isegi meistersportlase nimetuse saamist, selleks tuleb eeskätt tõsta spordiõppetöö taset ja kestust. Noorte spordikoolide osakonnad töötavad nüüd kogu aasta kestes. Ja ainult sel tingimusel on võimalik noorte spordiresulthaatide tõus näiteks niisugustel aladel, nagu kergejõustik, suusatamine, kiiruisutamine, jalgrattasõit, pallimängud jne.

Teiseks nõudeks noorte spordikoolidele on: rohkem võistlusi! Igal spordialal peavad koolide direktorid ja treenerite nõukogud koostama kursuste ja klassifikatsioonivõistluste plaani ja ette nägema andekamate õpilaste eriettevalmistuse osavõtuks seltsi, linna ja vabariigi meistrivõistlustest.

Selleks aga, et kasvandike spordiresulthaadid paraneksid iga võistlusega, on põhjalikult parandatud õppetreeningutöö käiku, mis varem mõne pool ionkas.

Spordikoolide direktoreile on tehtud ülesandeks nõuda igalt treenerilt õppetöö konspektide koostamist ja individuaalsete treeningukavade väljatöötamist kõige edukamalt edasijõudnud kasvandikele.

Suur tähtsus on ka arstlikul kontrollil ja arsti tihedal koostööl treeneriga, et noore organismi kõige paremini ette valmistada suursaavutuste püstitamiseks. Noortele õpetatakse ka enesekontrolli, mis tulevastele suursportlastele on väga vajalik.

Nii peavad noorte spordikoolid kasvatama järgusportlaste uusi kaadreid meie tippusportlaste ridade järjekindlaks täiendamiseks.

KUIDAS TUTVUSTADA

JA PROPAGEERIDA

JÄRGUNORME

Spordijärk on eesmärk, mida peab taotlema iga sportlane. Spordiklassifikatsiooni järgunormid ja nõuded on orientiiriks iga spordiala harrastajale ja mõõdupuuks tema meisterlikkusele. Seepärast tuleb kehakultuurlasele pidevalt tutvustada vastavaid materjale.

Enne ühe või teise spordisektsiooni õppuste algust peab treener või instruktor korraldama harjutajaile vestluse järgusportlase nimetuse omandamise tähtsusest, järgunormidest ja -nõudeist ja kõigest muust, mis on sellega seotud. Kehakultuurlastel peab olema selge, kuidas nad edaspidi võivad jõuda meistersportlase nimetuse saamiseni. Vestluste korraldamiseks kasutatagu käesolevas brošüüris toodud ja ka mujalt hangitavaid materjale. Nende vestluste seerias tutvustatagu ka tuntud sportlaste elulugusid ja seda, kuidas nad pideva ja ennastsalgava tööga on jõudnud kõrgete spordiresultaatideni. Suursportlaste sporditeekonnad huvitavad noori alati ja õhutavad neid suuremale edasipüüdlusele. Tuleb selgeks teha, et igas kehakultuurlases võib peituda tulevane suursportlane, kui tal aga jätkub tahtmist ja indu treeninguks ja oma võimete pidevaks edasiarendamiseks.

Pole ka halb, kui kehakultuurikollektiivi esimees suudab organiseerida, et vastavas ettevõttes või asutuses oleksid välja pandud kunstiliselt väljatöötatud ja illustreeritud tabelid, mis tutvustaksid järgunorme ja -nõudeid vähemalt neil spordialadel, mida ettevõttes või asutuses kõige rohkem harrastatakse. Endastmõistetavalt ei tohi niisugused tabelid puududa ka spordibaasides — staadionidel, spordiväljakuil, ujulais, võimlais jm., et treeningule saabuvad noored võiksid alati orienteeruda resultaattides, mida neil ühe või teise spordijärgu saavutamiseks tuleb taotella. Eesmärgid peavad alati olema silma ees.

Täielikult tuleb ära kasutada ka kehakultuurikollektiivi seinaleht. Õigupoolest peaks igal spordisektsioonil olema oma seinaleht. Seina-

lehes avaldatagu järjekindlalt andmeid selle kohta, kuidas areneb VTK kompleksi normide sooritamine ja kuidas saavutatakse järgusportlaste norme. Peale selle avaldatagu normide täitjate nimed ja resultaadid ja näidatagu diagrammides järgunormide sooritajate arvu tõusu. Aasta (hooaja) lõpul toodagu seksiooni järgusportlaste täielik edetabel. Kollektiiv omakorda koondagu seksioonidelt saadud andmed ja avaldagu need teadmiseks kogu asutusele või kaitisele. Normide ja spordijärkude sooritajaist pandagu välja fotosid.

Järgunormide ja -nõuete propageerimise viise on mitmesuguseid. Kõik sõltub kehakultuuriorganisatsioonide juhtide ja aktiivide initsiatiivist. Peab meeles pidama seda, et järgunormid ja nende saavutamine pole lihtne formaalsus, vaid suur üritus, mille eesmärgiks on spordimeisterlikkuse tõstmine laialdastes kehakultuurlaste hulkades.

NÕUKOGUDE SPORT

RAHVUSVAHELISELT

1.

Nõukogude Liit, kus spordiliikumisest võtab osa miljoneid inimesi, on eeskujuks kõigi demokraatlike maade sportlastele. Seega ongi seletatavad ülisuur huvi nõukogude spordielu vastu ja tahe suhtlemiseks nõukogude sportlastega.

Nõukogude kehalise kasvatusesüsteem on avaldanud suurt mõju rajataguste maade spordi arengule, eeskätt neis riikides, mis pärast fašistliku ikke alt vabanemist astusid demokraatliku ümberkorramise teele. Esmakordselt nende riikide ajaloos on sport muutunud valitsuse ja kogu rahva hoolitsemise aluseks, kusjuures kehakultuuri ja spordi arendamisele kulutatavad summad moodustavad võrdlemisi kaaluva osa riigieelarvest.

Poolas loodi 1946. aastal riiklik kehalise kasvatusesüsteemi ja sõjalise ettevalmistuse valitsus, Bulgaarias kehakultuuri ja spordi kesknõukogu, Ungaris spordi peanõukogu ja Jugoslaavias valitsuse juures asuv kehakultuuri- ja spordikomitee.

Varemail aegadel polnud nende maade töö- ja talurahva noorsool mingisugust sissepääsu kodanlikesse spordiklubidesse, sest liikmemaksud olid kallid ja valitsesid klassivahed. Nüüd on aga loodud hulgaliselt talupoegade ja tööliste spordiorganisatsioone. Näiteks Bulgaarias on kahe aasta jooksul spordiorganisatsioonide arv tõusnud üle kümne korra, liikmete arv aga umbes 30 korda.

Rajataguste demokraatlike riikide iseloomustavaks jooneks praegu on ühtsuse taotlemine. Isoleeritult tegutsenud ja nõukogude kodanlike klubide ja liitude asemel, mis pealegi olid omavahel sageli vaenuljalal, on tekkinud üldrahvaliku ulatusega demokraatlikud spordiorganisatsioonid.

Näiteks Jugoslaavias on asutatud kehakultuuriliit, kuhu kuulub üle 230 000 sportlase, Bulgaarias rahva kehakultuuriliit 150 000 liikmega, Poolas spordiseltside liit, Albaanias spordiföderatsioon ja

Rumeenias demokraatlik organisatsioon „Sportul Popular“ jt. Kõigi nende organisatsioonide iseloomustavaiks külgedeks on massiline liikmete arv, soodus sissepääs, avar demokratism ja üllad kasvatuslikud eesmärgid.

Nõukogude kehalise kasvatuse süsteemi aluseks on, nagu üldiselt teada, kehaliste ja vaimsete omaduste mitmekülgne arendamine, mis kõige paremini on väljendatud VTK kompleksis. See sügavalt teaduslik ja ainuke õige printsiip on kujunenud nõukogude sportlaste hinnatavaks panuseks maailma sporditeaduses. Sportlaste kompleetse ja mitmekülgse arendamise süsteem on nüüd laialdaselt levinud paljudes maades. Näiteks Jugoslaavias on asutatud meie VTK märgi taoline märk „Vabariigi eest — edasi“, mille norme sooritavad üle 200 000 kehakultuurilase.

Nõukogude spordiliikumise kogemused on suureks kasuks nende maade sportlastele, kus sporti organiseeritakse tõeliselt demokraatlikel alusel. Balkani spordikonverents on võtnud vastu otsuse pidada oma tähtsaimaks ülesandeks suhtlemise loomist ja kõvendamist Nõukogude Liidu sportlastega, selle riigi sportlastega, „kus on arendatud miljonite inimeste osavõtuga kehakultuuriliikumine, mis on maailmas esikohal ja kus paljud tuhanded sportlased on näidanud, kuidas tuleb töötada ja võidelda kodumaa ja vabaduse eest“.

2.

„Nõukogude sport on kõrgel maailmatasemel. See muidugi ei tähenda, et nõukogude sportlased oleksid teistest paremad igal alal, kuid igauks, kes võtab arvesse, kui lühike on olnud nõukogude spordi arengu periood, võtab austuseks mütsi maha... Loogiliselt mõtlev inimene, kes teab, missuguste raskustega sünnivad rekordid, imetleb nõukogude sportlaste küpsust ja kõrget taset,“ kirjutas tšehhi ajaleht „Mlada fronta“, tehes kokkuvõtteid nõukogude sportlaste esinemisest Tšehhoslovakkias.

Paljudele „loogiliselt mõtlevalle inimestele“ on tundunud mingisuguse imena see, et nõukogude maadlejad, jalgpallurid, tõstjad, kergejõustiklased, korvpallurid ja kiiruisutajad, esinedes esmakordselt vastustuslikel rahvusvahelistel võistlustel — maailma ja Euroopa meistrivõistlustel — on suutnud hoolimata rahvusvaheliste kohtumiste kogemuste puudumisest saavutada hiilgavaid võite, tšempionide nimetusi ja tulla neil võistlustel muudelegi auhinnalistele kohtadele.

Tegelikult pole selles mingisugust imet. Meie eesrindlikemad treenerid ja sportlased on alati välja otsinud kogu hinnatava neist kogemustest ja teadmistest, mis maailma spordiajalugu on suutnud koguda. Samal ajal on meie edukad esinemised rahvusvahelistel võistlustel näidanud, et ka nõukogude treenerid on spordivaramusse andnud palju rohkesti hinnatavat. Kui rääkida niisugustest spordimängudest, nagu jalgpall, veepall ja korvpall, siis on nõukogude meeskonnad võitnud rajataguseid parimaid meistreid tänu oma uuele, täiuslikumale ja eesrindlikumale taktikale, mis on rajatud kollektiivsele mängule, suurele manööverdamisele ja kiirele tempole, millele vastased pole suutnud vastu pidada.

Meenutame 15 jalgpallimatši, mida meie meeskonnad mängisid 1945. aastal Inglismaal, Jugoslaavias, Bulgaarias ja Rumeenias. Kui nende matšide esimene poolaeg lõppes nõukogude meeskondade kasuks 30:15, siis teisel poolajal oli ülekaal 38:10. See näitab, et nõukogude jalgpallurid suutsid erinevalt vastaseist mitte ainult säilitada esimesel poolajal arendatud tempot, vaid seda ka suurendada, et otsustaval momendil saavutada kindel ülekaal.

Sama on iseloomustav ka nõukogude veepallurite kohta. Rahvusvahelise ujumisliidu büroo liige hr. Hauptmann kirjutab nõukogude meeskondade esinemise puhul Tšehhoslovakkias järgmist: „Moskva ujujad näitasid endid ebatavaliselt kiire kollektiivina, ja sellele kiirusele nad võlgnesidki oma võidu. Ma ei usu, et Euroopas leiduks sellest kiiremat meeskonda, veepallis on aga Euroopal otsustav sõna.“

„Vene korvpallurid tungisid vastase korvi alla kohutava kiirusega,“ konstateerisid Euroopa meistrivõistlustel Prahast viibinud prantsuse spordivaatlejad.

„Muidugi, joosta oskab iga meeskond,“ kirjutab Chelsea kapten J. Harris pärast matši Moskva Dünamoga, „kuid, nagu selgub, on niisugune asi olemas, nagu eestärajooksmine vastase poolt kaetud positsioonist ja jooksmine vabale kohale. Ma pole kunagi nii palju vaeva näinud selleks, et leida oma vastast — kesktoormajat Beškovi...“

Need ütlused, mida võiks tuua veel hulgaliselt, tunnistavad seda, et nõukogude treenerid on esimestena maailmas osanud sportlaste ettevalmistamises hinnata kehalise üldettevalmistuse tähtsust, sest ainult suur kehaline karastus on võimaldanud meie meeskondadel pidada kõigi matšide kestel pingutatavat võitluse tempot.

Kuid asi ei puuduta üksnes kiirust. Kõrge tempo on nõukogude mängustiilis ainult üks koostuselemente, mis on rajatud mitte ainult suurepärasele kehalisele ettevalmistusele, vaid ka kõrgele tehnikale ja niisugustele omadustele, nagu mehine iseloom, distsiplineeritud tahtejõud ja seltsimehelikkus. Nimelt niisuguses vaimus kasvatatakse nõukogude sportlasi.

Nõukogude sportlased on alati püüdnud üle võtta kõike paremat, mida nad on tähele pannud parimate rajataguste tšempionide juures. Kuid tänapäeval me võime uhkusega konstateerida, et lääne tšempionidel on nii palju õppida Johannes Kotkalt, Heino Lipult, Niina Dumbadzelt, Grigori Fedotovilt, Tatjana Sevrjukovalt, Nikolai Korolevilt, Grigori Novakilt, Jevgenia Setšenovalt, Sergei Ššerbakovilt, Leonid Meškovilt, John Lõssovilt, Jevgeni Aleksejevilt, Nodar Džordžikialt ja teistelt meie kuulsalt meistreilt.

Nõukogude sportlased võivad uhked olla sellele, et nad on purustanud igasugused pehastunud „teooriad“ vanusepiiride kohta ühe või teise spordiala harrastamisel. Meil konkureerivad noortega edukalt ka niisugused meistrid, kes raja taga oleksid nende kõrge spordiea tõttu juba ammu aia taha aetud. Toome näiteks kas või maadleja Edgar Puusepa, kes pärast kaheaastast vaheaega tuli 1947. a. taas üleliiduliseks maadlustšampioniks, kuigi tema spordipäike arvati lõplikult horisondi taha vajunud olevat. Kõik see pole aga sugugi juhuse asi. Kodanlikus spordis valitseb sporditalentide halastamatu ekspluateerimine, hoolimata sellest, kas on tegemist elukutseliste või asjaarmastajatega. Kõrgete resultaaside kunstlik tagaajamine ja liiga sagedane esinemine publiku ees põhjustavad sportlaste kehaliste võimete enneaegse väljakurnamise ja varajase spordivanaduse. Nõukogude Liidus püsivad aga meistrid tänu teaduslikult loodud treeningusüsteemile ja hoolitsevale suhtumisele sporditalentidesse kaua aega oma võimete õitsengul.

Nõukogude sportlased on maailma spordiareenil võitnud suure lugupidamise ka sellega, et nende püüdlus võidule on seotud sügava ja siira sõprusega konkurentide vastu. „Nõukogude sportlased on džentlmenid“, „nõukogude sportlased on korrektsus ise“, „nõukogude sportlased näitasid tõelise sportliku käitumise eeskuju“ —, nii on rahvusvaheliste võistluste kohtunike ja teiste osavõtjate kui ka rajataguse spordipressi väljendused meie meistrite kohta.

Me võime õigusega uhked olla sellele, et Nõukogude Liidus on ka naiste sport kõrgel tasemel, kuna aga läänes peavad naised paljudel juhtudel alles tõestama oma õigust eksisteerimisele. Nõu-

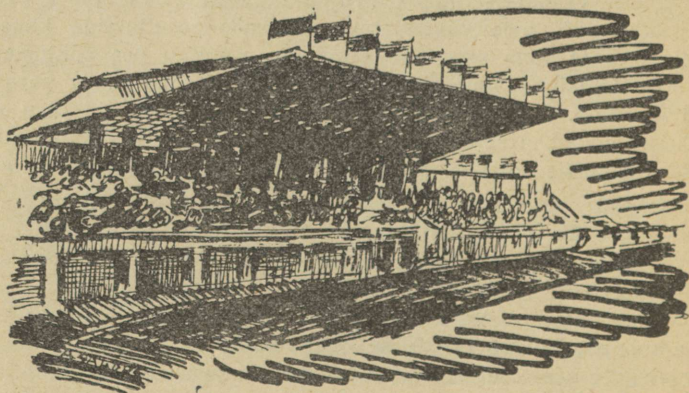
kogude naised saavutavad rahvusvahelistel võistlustel pidevalt esimesi ja muid auhinnalisi kohti, äratades oma meisterlikkuse ja võidutahtega üldist imetlust.

Kommunistliku partei ja nõukogude valitsuse juhtimisel ja isiklikult seltsimees Stalini isalikul hoolitsusel nõukogude kehakultuuriliikumine üha kasvab ja laieneb, olles tähtsaks lülis noorsoo kommunistlikus kasvatuses.

Nõukogude sport on maailmaarenil saavutanud meie kodumaale väärilise koha. Spordiliikumise grandioosselt ulatuselt oleme me kahtlemata esimesel kohal maailmas. Paljudel spordialadel oleme võrdlemisi lühikese ajaga järele jõudnud rajatagustele eesmistele riikidele ja neist koguni mööda rühkinud.

Kuid nõukogude inimesed pole harjunud jääma puhkama loorberitele. Meil seisab ees suur ülesanne: kindlustada rahvusvahelisel areenil saavutatud edusamme ja meie kodumaa auks võita maailmameistrivõistlused kõigil spordialadel.

Sellega seisab ka järgusportlastel ees suur eesmärk: end pidevalt ja mitmekülgset täiendada, püsivalt treenida ja püüda üha kõrgemate resultaaside poole.

SISUKORD:

	Lk.
Eessõna	5

I osa

NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Üleliidulise Keha- kultuuri- ja Spordikomitee käskkiri nr. 132 üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni ja spordialade järgunormide juhendi kinnitamise kohta	10
Üleliidulise ühtse spordiklassifikatsiooni juhend	13
Eesmärk ja ülesanded	13
Meistersportlase nimetus	14
Spordijärgud	15
Klassifikatsioonipiletite ja märkide väljaandmine ja arvelduskaartide hoidmine	19
Klassifikatsiooninimistud	21

II osa

Järgunormid ja -nõuded

Akrobaatika	23
Alpinism	24
Iluuisutamine	25
Jalgpall	25
Jalgrattasport	27
Jäähoki	32

	Lk.
Jääpall	32
Jääpurjetamine	32
Kergejõustik	32
Korvpall	34
Kiiruisutamine	35
Kreeka-rooma maadlus	37
Kurnimäng	38
Käsitsivõitlus	39
Laskesport	39
Mootorrattasport	43
Poks	49
Purjesport	49
Ratsasport	50
Rugby	51
Sambo-vabamaadlus	51
Spinning	52
Suusatamissport	54
Sõudmine	57
Tennis	58
Tõstesport	59
Uisutamine	61
Ujumissport	67
Vabamaadlus	73
Vee-mootorsport	74
Veepall	75
Vehklemine	75
Võimlemine	75
Võrkpall	75
Värvapall	75

Lisad:

1. Tõend	76
2. Sportlase arvelduskaart	77
3. Klassifitseeritud sportlaste arveldusraamat	79
4. Nimekiri klassifikatsioonipiletite väljaandmise kohta	80
5. Nimekiri spordi järgumärkide väljaandmise kohta	81
6. Klassifikatsiooni nimekiri	82

III osa

	Lk.
Nõukogude demokraatia kool	83
Asume järgusportlaste ettevalmistamisele	87
Õppesportitöö organiseerimisest	90
Järgusportlaste kasvatamine noorte spordikoolides	92
Kuidas tutvustada ja propageerida järgunorme	94
Nõukogude sport rahvusvaheliselt	96

Kaas: Jaan Jensen
Illustratsioonid: Alfred Saldre
Raamatu kujundamine: Aadu Adari

Vastutav toimetaja: Alfred Jalgma
Keeleline toimetaja: Ljuba Randman

Ladumisele antud 9. IX 1947. Trükkimisele antud 18. X 1947. Trükiarv 5200. Paber 56x79, 1/16.
Trükipoognaid 6,5. Trükitähti trükipoognas 47850. Arvutuspoognaid 7,8. MB-07062.
Tell. nr. 2821. Trükikoda „Kommunist“, Tallinn, Pikk 2.

На эстонском языке.
„Единая всесоюзная спортивная классификация“.

Rbl. 5.50

A

16658

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00962201 2

Rbl. 5.50

A
16658

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00962201 2

119 * ULELIIDULINE UHTNE SPORDIKLASSIFIKATSIOON *

ÜLELIIDULINE
ÜHTNE
SPORDI-
KLASSIFIKATSIOON

PK
 "Pedagoogiline Kirjandus"
 1947